

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀναγνώσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει ὧων ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνιοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος

Ἀθήναι 21 Φεβρουαρίου 1931

Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 12

ΔΑΥΪΔ ΚΟΠΠΕΡΦΗΛΔ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ CH. DICKENS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Αὐτὸ μὲ στενοχωροῦσε ἀκόμη περισσότερο, ἐπειδὴ εἶχα ἐμπιστευθεῖ στὸ Στίρφορντ, ὅτι ὁ κ. Μέλ μὲ εἶχε πᾶει στὸ φτωχόσπιτο μὲ τίς δυὸ γριές. Καὶ φοβόμουν μήπως ὁ Στίρφορντ μετχειρίζεταν αὐτὸ τὸ μυστικὸ γιὰ νὰ βασανίσῃ τὸν καίμενο τὸ δασκάλου.

Δυστυχισμένε κύριε Μέλ! Τὸν καιρὸ ποῦ μὲ πῆγε σ' ἐκεῖνο τὸ φτωχόσπιτο κι' ἔφαγα ψωμί μὲ λαρδί καὶ γάλα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔπαιζε τὸ φλάουτό του, κανένας ἀπ' τοὺς δυὸ μας δὲ φανταζόταν ὅτι ἡ ἀσήμενη αὐτὴ ἐπισκεψήμελλε νὰ κάνῃ τόσο κακό, ὅσο ἔκαμε ἀργότερα. Ἀλλὰ θὰ τὰ ἰδοῦμε ὅλα μὲ τὴ σειρά τους.

Μιά μέρα, ὁ κ. Κρίκλ ἀδιαθέτησε κι' ἔμεινε στὸ κρεβάτι. Ἡ χαρά μας ἦταν μεγάλη, καὶ στὴν τάξη βασιλεὺς ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἐξαιρετικὴ ἀτάξια. Τοῦ κάκου ὁ τρομερὸς Τόγκμπυ ἔκαμε δυὸ τρεῖς φορές τὴν ἐμφάνισή του καὶ τοῦ κάκου σημείωσε τὰ ὀνόματα τῶν ἀτάκτων — δὲν μᾶς σκότιζε καθόλου.

Εἴμαστε σίγουροι πὼς ἡ τιμωρία θὰ γινόταν αὐριο, καὶ στὸ μεταξὺ μπορούσαμε νὰ γλεντήσουμε — αὐτὸ ἦταν μεγάλο κέρδος.

Ἦταν Σάββατο, τ' ἀπόγεμα δὲν εἶχαμε μάθημα. Ἐπρεπε νὰ πᾶμε ἐκδρομὴ, μὰ ὁ καιρὸς δὲν ἦταν καλός. Στὴν αὐλὴ δὲν μπορούσαμε νὰ παίξουμε, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχούμε τὸ διευθυντὴ ποῦ ἦταν στὸ κρεβάτι. Ὡστε μᾶς κράτησαν ὅλο τ' ἀπόγεμα στὴν τάξη, καὶ μᾶς ἐ-

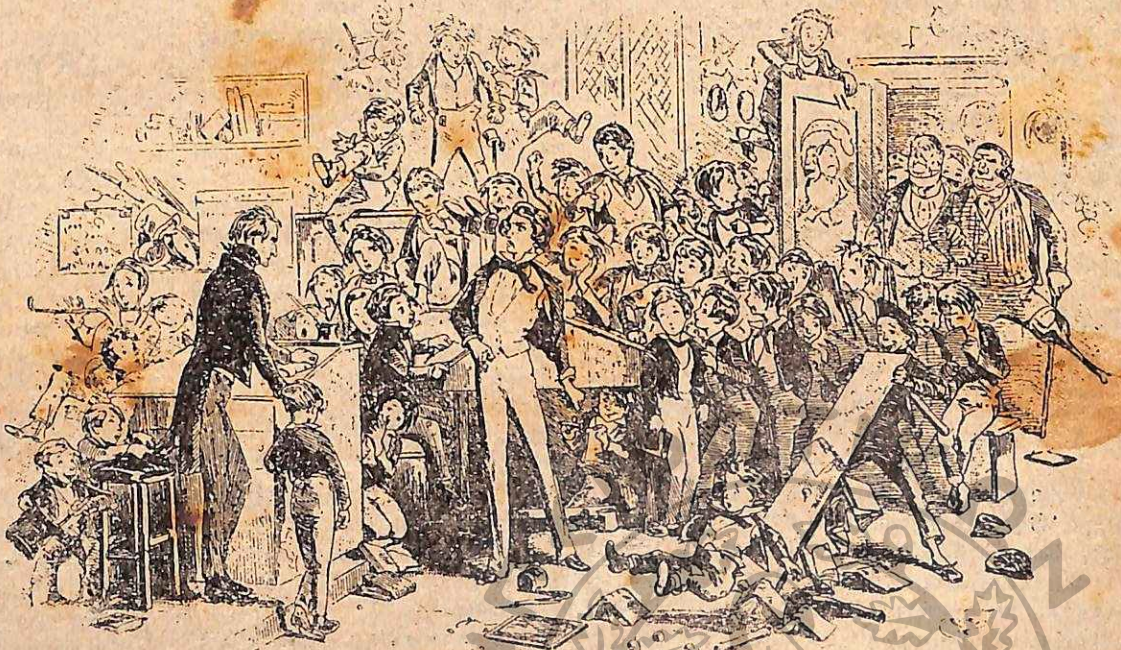
δωσαν καὶ κατὶ θέματα νὰ γράψουμε.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὁ κ. Σάρπ βγήκε, ὅπως πάντα, γιὰ νὰ φριζάρῃ τὴν περρούκα του, κι' ὁ κ. Μέλ ἔμεινε μόνος μέσα στὴν τάξη γιὰ νὰ μᾶς ἐπιθλέπει.

Τί τραδῆξε ὁ κακόμοιρος! Θάλεγε κανεὶς πὼς βρισκόταν μέσα σ' ἓνα κο-

μονάχα γιὰ νὰ αἰσθανθοῦν τὴν εὐχαρίστηση νὰ οὐρλιάζουν. Δυὸ-τρεῖς ἔκαναν ψευτοπαγοδρομίες στὸ πάτωμα, κι' ἄλλοι πῆγαιναν ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν κ. Μέλ καὶ τοῦκαναν γκριμάτσες. Δὲν θὰ τὸν φοβόνταν καθόλου, ἄλλωστε, νὰ τοῦ κάνουν γκριμάτσες καὶ καταπρόσωπα.

— Σιωπὴ! φώναζε ὁ κ. Μέλ, χτυπώντας μὲ θυμὸ τὸ βιβλίο ποῦ κρατοῦσε πάνω στὸ ἀναλόγιο. Τί τρόπος εἶναι αὐτός; Αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται! Γιατὶ μοῦ

«— Σεῖς νὰ σωπάσετε! ἀπάντησε ὁ Στίρφορντ. Σὲ ποιὸν μιλάτε;» (Σελ. 134, στ. α'.)

πάδι ἀπὸ ἀγριεμένα σκυλιά, ποῦ τοῦ ριχνόνταν ἀπ' ὅλες τίς μεριές. Σωστὸ πανδαμόνιο βασιλεὺς στὴν τάξη, κι' ὁ κ. Μέλ τοῦ κάκου ἀγωνιζόταν γιὰ νὰ ἐπιβάλει ἡσυχία. Ἐκεῖ μέσα θάχανε τὸ νοῦ του κι' ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων!

Κάμποσα παιδιὰ ἔπαιζαν τυφλόμυγα σὲ μιὰν ἄκρη. Ἄλλα χόρευαν, ἄλλα κουβέντιαζαν μὲ τὴν ἡσυχία τους, ἄλλα οὐρλιάζαν χωρὶς νὰ λένε τίποτα, ἔτσι

φέρεστε ἔτσι, κύριοι! Δὲν ἔχετε σεβασμό; Τὸ βιβλίο ποῦ χτυποῦσε ἦταν τὸ δικό μου κι' ἐγὼ στεκόμουν στὸ πλάγι του. Ὅταν μίλησε ἔτσι, οἱ μαθητὲς σταμάτησαν καὶ γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν, ἄλλοι κάπως τρομαγμένοι, ἄλλοι μετανοημένοι.

Ἡ θέση τοῦ Στίρφορντ ἦταν στὴν ἄκρη τῆς τάξης. Ὁ ἴδιος ὁ Στίρφορντ στεκόταν ἀκουμπώντας τὴ ράχη του στὸν τοῖχο μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, καὶ

κάθε φορά που τον κοίταζε ο κ. Μέλ, έκανε πως σφύριζε.

— Να σωπάσετε, κύριε Στίρφορντ! φώναξε ο κ. Μέλ.

— Σεις να σωπάσετε! απάντησε ο Στίρφορντ, κοκκινίζοντας. Σε ποιόν μιλάτε;

— Καθήστε κάτω! είπε ο κ. Μέλ.

— Σεις να καθήστε κάτω και να κοιτάξετε, παρακαλώ, τη δουλειά σας! ή-ταν η απάντηση του Στίρφορντ.

Μερικοί ψιθύριζαν, κάποιος πήγε να χειροκροτήσει. Μά ο κ. Μέλ ήταν τόσο χλωμός, ώστε έγινε πάλι σιωπή, και κάποιος μαθητής, που είχε τρυπώσει πίσω από την έδρα για να τον κοροϊδέψει, μετάνιωσε και προσποιήθηκε πως πήγαινε να του ζητήσει συγγιά να ξύσει το μολύδι του.

— "Αν νομίζετε, Στίρφορντ, είπε ο κ. Μέλ, ότι δε σας βλέπω την ώρα που κάνατε τα παιδιά νάνησυχουν, είστε γελασμένος. Τα βλέπω όλα και θα φροντίσω για την τιμωρία σας.

"Ήταν πολύ ταραχμένος καθώς μιλούσε, και δίχως βέβαια να ξέρει τί κάνει, ακούμπησε το χέρι του στο κεφάλι μου, καθώς στεκόμουν πλάι του.

— Ούτε σας συλλογίζομαι, ούτε σκοτίζομαι διόλου για σας, απάντησε ψυχρά ο Στίρφορντ. "Όποτε μου είναι αδιάφορο τί λέτε τώσην ώρα.

— Κι' είναι ντροπή σας να χρησιμοποιείτε την ευνοία πουχετε δώ μέσα, εξακολούθησε ο κ. Μέλ, ενώ τα χείλη του έτρεμαν από τη συγκίνηση, για να βρίζετε έναν τζέντλεμαν...

— Πώς; τί είπε; φώναξε ο Στίρφορντ.

"Εδώ πετάχτηκε κάποιος (ήταν ο Τράτλ) και φώναξε:

— Κάτσε κάτω, Στίρφορντ! Δεν είναι σωστό.

Μά ο κ. Μέλ τούπε κι' αυτού να πάψη κι' εξακολούθησε:

— Για να βρίζετε έναν άνθρωπο δυστυχισμένο, που δε σας έκανε το παραμικρό κακό, έναν άνθρωπο, που δεν έχετε αρκετή ηλικία και μόρφωση για να τον εκτιμήσετε. Κάνετε, κύριε, κάτι ανάνδρο και πρόστυχο. Τώρα, κύριε, μπορείτε να καθήστε ή να στέκεστε έρθιος, όπως σας αρέσει. Κόππερφηλντ, εξακολούθησε.

— Κόππερφηλντ, είπε ο Στίρφορντ προχωρώντας στη μέση του δωματίου, περιμένετε μια στιγμή. Κύριε Μέλ, για πάντα θα σας μιλήσω ξάστερα. Τη στιγμή που τολμάτε να με λέτε ανάνδρο ή κάτι παρόμοιο, είστε ένας ξετσίπωτος ζητιάνος. Ζητιάνος είστε πάντα, το ξέρετε πολύ καλά, άλλ' αυτή τη στιγμή που σας μιλώ, είστε και ξετσίπωτος ζητιάνος! Κι' εγώ δεν ξέρω τί έμελλε να γίνει.

"Ίσως ο Στίρφορντ θ' άρπαζε τον κ. Μέλ απ' το γακά, ίσως ο κ. Μέλ θ' άρχιζε να

χτυπά πρώτος. "Αλλά σ' ένα δευτερόλεπτο, όλα τα παιδιά μονομιάς μαρμαρώσαν σάν άγάλματα...

"Ο κ. Κρίκλ βρισκόταν ανάμεσά μας κι' ο Τόγκμπυ έρθιος στο πλάγι του. "Η μίστρες Κρίκλ κι' η κόρη της κρυφοκοίταξαν μια στιγμή από την πόρτα τρομαγμένες, "Ο κ. Μέλ ακούμπησε τους άγκωνες του στο άναλόγιο, με το κεφάλι κρυμμένο μέσα στα χέρια, βουδός κι' άμιλητος.

— Κύριε Μέλ, είπε ο διευθυντής, κουνώντας τον από το μπράτσο, δεν πιστεύω να σας πήρε ο ύπνος εκεί πάνω...

— "Όχι, κύριε, όχι, άποκρίθηκε ο δάσκαλος σηκώνοντας το κεφάλι και τρίβοντας τα χέρια με νευρική ταραχή... "Όχι, κύριε, όχι... Δε με πήρε ο ύπνος, κύριε, δε με πήρε ο ύπνος... Καλύτερα ν' άρχόσαστε πιδ πρίν, κύριε Κρίκλ... Θα προλαμβάνετε δυσάρεστα πράγματα.

"Ο κ. Κρίκλ ανέθηκε πάνω στην έδρα, ακουμπώντας στον ώμο του Τόγκμπυ, κι' άφου κοίταξε άκόμα τον κ. Μέλ, που κουνούσε νευρινά το κεφάλι του κι' έτριβε τα χέρια του δίχως να μιλεί, γύρισε πρὸς τὸν Στίρφορντ.

— "Αφού ο κύριος Μέλ δεν έννοει να εξηγηθεί, είπε, εξηγήστε μου σεις, Στίρφορντ, τί συμβαίνει εδώ μέσα;

"Ο Στίρφορντ δεν απάντησε άμέσως. Κοίταξε τὸν αντίπαλό του με περιφρόνηση και με θυμό. "Εκείνη τη στιγμή είδα πόση κακία έδειχνε το βλέμμα του, ενώ ε' κακόμοιρος ο κ. Μέλ ήταν τόσο ζαρμμένος κι' άξιολύπητος.

— Καλά λοιπόν, είπε τέλος ο Στίρφορντ: τί έννοει όταν λέει ότι έχω «ευνοία» εδώ μέσα;

— Ευνοία; ρώτησε ο κ. Κρίκλ κι' οι φλέβες του μετώπου του φούσκωσαν από το θυμό του. Ποιός είπε ευνοία;

— Αυτός! είπε ο Στίρφορντ.

— Και τί έννοείτε μ' αυτό, κύριε, παρακαλώ; ρώτησε ο κ. Κρίκλ γυρίζοντας με όργη πρὸς τὸν κ. Μέλ.

— Έννοούσα, κύριε Κρίκλ, απάντησε ο δάσκαλος σιγανόφωνα, ότι κανείς μαθητής δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ευνοία που έχει εδώ μέσα, για να με ταπεινώσει.

— Να σας ταπεινώσει; φώναξε ο κ. Κρίκλ. Τ' είν' αυτά που ακούω! Μά δε μου λέτε, κύριε Δεν-ξερω-πως-σε-λένε, δε μου λέτε, όταν προσφέρετε τη λέξη ευνοία, δε δείχνετε άραγε ασέβεια πρὸς έμένα;... Πρὸς έμένα, κύριε, που είμαι ο άρχηγός του σχολείου και που σας διευθύνω και σας διατάσσω;

— "Εσφαλτα, κύριε Κρίκλ, κι' είμαι έτοιμος να το άναγνωρίσω. Μά δε θα το έκανα, αν δε με άνάγκαζε να του μιλήσω έτσι.

"Εδώ ο Στίρφορντ πετάχτηκε:

— Είπε πως είμαι ανάνδρος και πρόστυχος. Τότε κι' εγώ του είπα πως εί-

ναι ζητιάνος. Κι' εγώ δε θα του τ' έλεγα, αν δε μ' έβριζε όπως μ' έβρισε. "Αλλά μια φορά που τόπα, είμαι έτοιμος να δεχθώ την τιμωρία μου.

Τα λόγια αυτά μου φάνηκαν τότε γενναία, γιατί δεν ήξερα ότι ο Στίρφορντ μιλούσε στα σίγουρα κι' ότι δε φοβόταν καμμία τιμωρία στο σχολείο εκείνο, όπου με μια πλουσιότερη πληρωμή είχε εξασφαλίσει αληθινά μια προνομιακή θέση. Κι' όλοι σχημάτισαν την έντύπωση ότι ο Στίρφορντ έδειχνε στάση γενναία, ενώ πραγματικά δειχνόταν πολύ ανάνδρος.

— Στίρφορντ, είπε ο κ. Κρίκλ, η ειλκρίνειά σου τιμά το χαρακτήρα σου. "Αλλά μένω κατάπληκτος γιατί έδωσες παρόμοιο επίθετο σ' ένα πρόσωπο που υπηρετεί στη Σχολή μου, κύριε, και μισοδοτείται από μένα.

"Ο Στίρφορντ γέλασε.

— Δεν άπαντούν έτσι, Στίρφορντ, είπε ο κ. Κρίκλ. Περιμένω απάντηση καθάρτερη.

"Αλήθεια, ήταν να αισθάνεται κανείς άηδία, βλέποντας πόσο δουλικά φερνόταν ο βάνουσσος αυτός ανάνθρωπος σ' ένα μαθητή, που του πλήρωνε περισσότερα δίδακτρα από τους άλλους.

(Ακολουθεί)

ΣΚΥΛΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΟΙ

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —

"Όλοι στο σπίτι, όταν έμαθαν τα διατρέξαντα, λυπήθηκαν πολύ. "Η μαμά, βαθιά συγκινημένη, μου έλεγε κάπως επιπληκτικά:

— "Αν σ' έκαναν έσένα έτσι, τί θα γινόμουν εγώ;

"Η γιαγιά μου έλεγε:

— "Ελα εδώ, μικρούλα μου, γιατί είσαι ταραχμένη; έλα να ήσυχάσης.

Και ο Ντάβυ, γνωρίζοντας την άδυναμία μου για τον "Εκτορα, προσπαθούσε με γλυκά λόγια να με παρηγορήσει, αλλά ήμουν άπαρηγόρητη.

"Ο μπαμπάς, εύθες μόλις φθάσαμε, πήρε οινόπνευμα και καθάρισε τις πληγές του "Εκτορα και του έβαλε λώδιο.

"Αχ! Παναγία μου! πόσο θα πονούσε ο καϊμένος μου! και όμως, δεν μιλούσε καθόλου, φοβούμενος μήπως πονέσω πὸ πολύ. Μά όλο το λώδιο που του έβαλε ο μπαμπάς, πήγε κατ' ευθείαν στην καρδιά μου, μου έκαψε τα σπλάχνα, μου δηλητηρίασε κάθε διάθεση. Ήλθα άπελπιστεί φοβερά, όλα μου φάνονταν μαύρα και σκοτεινά, τα μάτια μου πρίστηκαν, άρρώστησα από το κλάμμα. Μ' όλα αυτά όμως έτρεξα στη μεγάλη Παρηγορήτρα να με παρηγορήσει. Παρακάλεσα με ήθελη τη γλυκειά Παρθένα, να μου τὸν σώσει. "Η προσευχή μου θα έγινε με δάανοιχτη την παιδική

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΝΟΣ ΓΑΤΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

IB'.

"Εμείνα λίγες στιγμές ζαλισμένος και μουνδιασμένος από το φοβερό πέσιμο. "Επειτα όμως συνήλθα, άνασηκώθηκα, πάτησα καλά στα πόδια μου και στάθηκα, κοιτάζοντας γύρω μου, για να ιδώ πού βρισκόμουν και τί έπρεπε τώρα να κάμω...

"Αξαφνα άκουσα χαρούμενες φωνές. Κι' είδα να με πλησιάζουν δυο ανάνθρωποι, — ένας ηλικιωμένος κύριος και μια το ίδιο σχεδόν ηλικιωμένη κυρία.

— "Α, τί όμορφο άσπρο γατί! "Ιδές, Ευθύμιε!

— Και φαίνεται καλό κι' ήμερο. Τί λές; το κρατούμε, Βιργινία;

— Μά βέβαια! Αυτό μ' άπεσε άπ' τον ουρανό!...

Και μήπως ψέμματα; "Από τὸν οὐρανὸν δὲν είχα πέσει;... Με πήραν άγκαλιά, μ' έμπασαν στο σπίτι και μουδωσαν άμέσως να φάω και να πῶ.

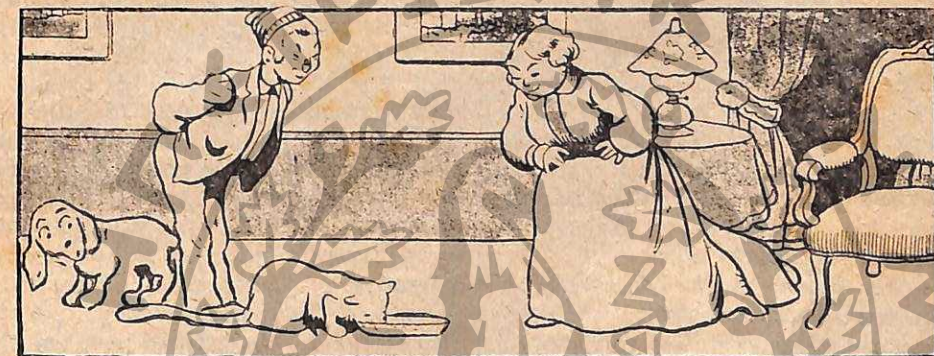
"Ενας σκύλος του σπιτιού έδειχνε τα δόντια του, έτοιμος να μου ριχτῇ για να με διώξη, "Αλλά ο κ. Ευθύμιος τὸν έμάλωσε:

— "Ήσυχα, Φέλιξ! "Ο Χιόνης είναι τώρα δικός μας! Πρέπει να τὸν αγαπῶς και συ σάν άδελφό σου!

"Ο Φέλιξ ήσυχασε θέλοντας και μή. Κι' εγώ, με το καλό γεύμα, συνήλθα στην έντέλεια.

Θά ήπτε τώρα: Πῶς ο κ. Ευθύμιος ήξερε τὸνομά μου; Ποιὸς του τόχε πει; "Εγώ βέβαια όχι. "Αλλά ίσως θα μάντεψε πῶς μ' έλεγαν Χιόνη από το χρώμα μου, ή θα με βάφτισε κείνη την ώρα και, κατά σύμπτωση, μουδωσε κι' αυτός το ίδιο όνομα που μουχαν δώσει στο χωριάτικο σπίτι που γεννήθηκα.

"Η καλή μου τύχη με είχε ρίξει στα χέρια καλῶν ανάνθρώπων. "Ο κ. Ευθύμιος κι' η γυναίκα του, ή κ. Βιργινία, που κατοικοῦσαν μονάχοι σιῶραίο εκείνο έξοχικό σπίτι, δεν είχαν παιδιά κι' αγαπούσαν πολύ τα ζῶα. Κι' έπειδή εκείνο

τὸν καιρὸ έτυχε να μὴν έχουν ούτε γάτο, ούτε γάτα, ούτε γατάκι, με κράτησαν με την πιδ μεγάλη ευχαρίστηση.

"Ετσι λοιπόν άλλαξα άφεντικά και κατάστασι! "Από χωριάτης και γεωργός, γινόμεν αστός, νοικοκύρης. "Αλλά τί θάκανα μέσα σιῶραίο σπίτι και σιῶραίο περιβόλι; Θάτρωγα, θάπαινα, θάπαιζα και θα καθόμουν όλημέρα άργός;

"Όχι, ο κ. Ευθύμιος δεν το έννοούσε έτσι. Παλιός έμπορος, που άποσύρθηκε στην έξοχη άφου έκαμε περιουσία, διατηρούσε όλη του τη δραστηριότητα και δεν καθόταν στιγμή με σταυρωμένα χέρια. "Επαίξε φλάουτο, κατασκεύαζε κονσόβες και ποτά, καλλιεργούσε το περβόλι, δέντρα και λουλούδια, και πήγαινε σχεδόν καθεμέρα στο ψάρεμα.

Τὸ ψάρεμα δά ήταν η μανία του. Και πάντα μ' έπαιρνε και μένα μαζί του, άφου μου φορούσε ένα περιλαίμιο από κόκκινο πετσί που είχε κι' ένα μεταλλίνο κῶκο.

Τί το ήθελε τάχα αυτό το περιλαίμιο με τὸν κῶκο; Θα σας το εξηγήσω.

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΩΝΗ (Αστέρι της Μαμάς)

ΤΟ ΜΑΓΕΜΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

Ο ιππότης Χούλντμπραντ, ύστερα από μια περιπλάνηση στο μαγεμμένο δάσος, φτάνει στην καλύβα ενός ψαρά, όπου κάθεται κι' ανιστορεί τις περιπέτειές του.

— Έδω κι' όχτω μέρες είχα έρθει στην πολιτεία που βρίσκεται στην άλλη μεριά του δάσους. Εκεί άκουσα να μιλάνε και να λένε πολλά για το περιβόητο τουτό δάσος και σ' α ριψοκίνδυνος ιππότης, αποφάσισα να το περάσω.

Χτές το πρωί λοιπόν πήρα το δρόμο. Οί κορμοί των δέντρων, στυλιπνοί και κόκκινοι, γυαλίζανε στο πρωινό φως που έπεφτε στην πράσινη χλόη, τὰ φύλλα μουρμούριζαν τόσο φαεινά μεταξύ τους, που μοιρόχτανε να γελάσω με τους ανθρώπους που πιστεύανε πως σ' αυτό τον ευχάριστο τόπο μπορούσε να συμβαίνει τίποτα ασυνήθιστο.

Πηγαίνοντας έτσι, δίχως να το καταλάβω, χώθηκα βαθειά στο ίσκιερό δάσος και δεν έδλεπα διόλου τον κάμπο που άπλωνότανε πίσω μου.

Τότε μου πέρασε απ' το νοῦ πῶς εύκολα μπορούσε να χαθῇ κανείς μέσ' στο μεγάλο δάσος, κι' ίσως αυτό νατάν ο μαναδικός κίνδυνος πουχε να φοβάται ο δδοιπέρους. Στάθηκα λοιπόν και κοιτάξα κατά το μέρος του ήλιου που στο άναμεταξί είχε κάπως ψηλώσει. Καθώς έδλεπα έτσι κατά πάνω, πήρε το μάτι μου ένα μαύρο πράγμα, ανάμεσα στα κλαδιά μιας ψηλής βελανιδιάς. Είπα πῶς θάναι καμιά άρκούδα και χτύπησα τάλογο μου, όταν ακούω ανθρώπινη φωνή, με άγρια κι' αποκρουστική, να λέη:

— Αν δεν κόψω έδω πάνω τα κλαδιά, σέ τί θα ψηθῇς απόψε τα μεσάνυχτα, κύριε άσπρομύτη!

Και πάνω σ' αυτό έτριξε τα δόντια και κούνησε τα κλαδιά έτσι, που τάλογο μου, τρελλό απ' το φόβο, πετάχτηκε μακριά, πριν να προλάβω να ξεχωρίσω τί διαβόλου άγρίμι ήταν αυτό.

Δεν έπρεπε να τον όνοματίσης, είπε ο γέρο-ψαράς και σταυροκοπήθηκε· ή νοικοκυρά έκαμε το ίδιο, χωρίς να πῇ τίποτα· ή κόρη τους κοιτάζε τον ιππότη με τα φωτεινά της μάτια και τούπε:

— Τό καλύτερο στην ιστορία είναι που δε σέ ψήσανε σ' άλληθινά. Λέγε παρά κάτω!

Ο ιππότης συνέχισε την ιστορία του: — Λίγο έλειψε με το ξεφρενιασμένο μου άλογο να πέσω πάνω σέ κανένα δέντρο· αφηνιασμένο και κατατρομαγμένο, δεν ήθελε με κανένα τρόπο να σταματήσει. Στο τέλος τράβηξε κατά κάποιον γκρεμνό που κάτωθι του έχασκε ή άβυσσος, όταν άξαφνα μου φάνηκε πῶς ένας μακρύς, δλόασπρος άντρας ξαπλώθηκε μπροστά σ' άγριεμένο μου τ' άτι, που αυτό φοβήθηκε και σταμάτησε. Έτσι

μπόρεσα να το μερώσω, και τότε μόλις είδα πῶς ο σωτήρας μου δεν ήταν άνθρωπος, με ένα ποταμάκι μ' άσημένια νερά, που, καθώς κατέβαινε από κάποιο ύψωμα, έκοβε το δρόμου του άλόγου μου.

— Μπράβο, καλό μου ποταμάκι, φώναξε το κορίτσι, χτυπώντας τα χέρια. Ο γέρος όμως εκούνησε το κεφάλι και κοιτούσε μπροστά του συλλογισμένος.

— Μόλις είχα ξανακαθίσει στη σέλλα, κρατώντας γερά τα γκέμια, εξακολούθησε ο Χούλντμπραντ, να και προβάλλει δίπλα μου ένα περίεργο ανθρώπινο, μικροσκοπικό κι' απείριστα άποκρουστικό, μαυροκίτρινο και με μια μυτέρα που δεν ήταν μικρότερη απ' όλο το υπόλοιπο σώμα του. Αμέσως άρχισε να μου χαμογελά με ήλιθιο τρόπο, κάνοντας το στόμα του άνοιγῃ ως ταυτιά, σ' α να του τόχανε σχίσει, και να μου κάνη χίλια τασκίσματα και ρεθερίντζες. Τάσεται του δε μάρεσαν, για τοῦτο τον ευχαρίστησα με δυο λόγια και γύρισα τ' άλογό μου, που έτρεμε άκόμα, και ξεκίνησα με τη σκέψη να γυρέψω καμιά νέα περιπέτεια ή, αν δε μου τύχαινε τίποτα, να φάξω ναδρω το δρόμο να γυρίσω, γιατί ο ήλιος είχε άρχισει να γέρνη κατά τη δύση. Μά το ανθρώπινο δίνει έναν πῆδο και σάν άστραπή έρχεται και στηλώνεται μπρῶς σ'άλογο μου...

— Στάσου απ' εκεί, του λέω άγρια. Τό ζωο είναι άψυ και θα σέ χτυπήση.

— Αί, ρουθούνισε ο άνθρωπάκος, και γέλασε άπειλητικά, δός μου κάτι να πιω στην ύγεία σου, που έπιασα το άλογάκι σου· άλλοιώς θάσωνα τώρα και σ' και τάλογάκι σου στο βάθος του γκρεμνοῦ, οῦ!

— Πάψε να στραβώνης τα μούτρα σου, και νά, πάρε, αν και λές ψέμματα, γιατί εγώ είδα που το καλό το ποταμάκι μέσωσε κι' όχι τοῦ λόγου σου, ήθλιο πλάσμα, — τούπα και τούριξα μια λίρα στο παλιοκασκέτο του, που τόχε άπλώσει σ' α ζητιάνος.

Υστερα τράβηξα το δρόμο μου· με αυτός ξεφώνιζε πίσω μου και με μια άφάνταστη γρηγοράδα βρέθηκε δίπλα μου. Έβαμα τ' άλογο μου να τρέχη, με το ίδιο έτρεχε κι' αυτός δίπλα μου, και το σώμα του πάθαινε κωμικά με και φοβερά στραμπουλισματα, ενώ την ίδια ώρα, κρατώντας ψηλά τη λίρα, ξεφώνιζε σέ κάθε πῆδο:

— Ψεύτικος παράς, ψεύτικη μονέδα! ψεύτικη μονέδα, ψεύτικος παράς!

Κι' όλοένα το φώναζε και δυνατώτερα, έτσι που έλεγε πῶς θα σκάση απ' το ξεφωνητό. Η γλώσσα του είχε κρεμάσει μια πιθαμή έξω απ' το στόμα του. Στέκομαι και τον ρωτώ:

— Τι θές με τις φωνές σου; Πάρε άλλη μια λίρα, πάρε δυό, με ξεφορτώσου με!

Τότε ξανάρχισε τις άπαίσιες γκριμάτσες του και ούρλιασε:

— Όχι μάλαμα, δε θέλω, παλληκάρι μου, μάλαμα! Τρελλάνομαι για χωρατά· κοιτά να δῇς.

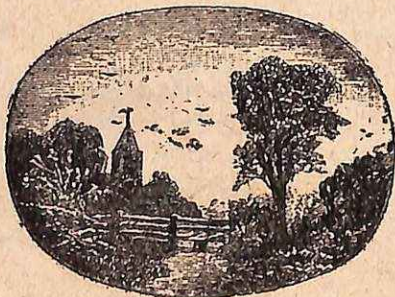
Και για μια στιγμή μου φάνηκε πῶς το ίδιο χλοισμένο χῶμα στρογγύλεψε σ' αφαίρα και, σ' α νατάν πράσινο γυαλί, έδλεπα μέσα πλῆθος τελώνια να παίζουν μ' άσήμι και με μάλαμα. Με το κεφάλι μια πάνω μια κάτω, κουτρούδα-λίζανε, πετούσανε το ένα στο άλλο άσήμι, και φουούσανε πειραχτικά στα μούτρα χρυσόσκονη. Ο άσχημομούρης μου σύντροφος στεκότανε ο μισός μέσα, ο μισός έξω· έπαιρνε απ' τους άλλους χρυσάφι πολύ, μου τῶδειχνε γελώντας και το πετούσε σέ μιά άπύθμενη άβυσσο. Υστερα έδειξε τη λίρα που τόχα δώσει σ'άλλα τελώνια κι' αυτά με κοροϊδευανε, πεθαμένα στα γέλια. Στο τέλος γυρίσανε κατά πάνω μου τα σουβλερά τους δάχτυλα, πασπαλισμένα χρυσόσκονη, κι' όλο και πιδ άγρια κι' όλο πιδ κοντά μου μαζευόντανε, που μέπιασε μεγάλος φόβος, καθώς και τάλογό μου. Έσφίξα δυνατά τὰ σπιρούνια μου και, δεν ξέρω κι' εγώ πῶς, άρχισα, για δεύτερη φορά, να τρέχω ναν τρελλός στο δάσος. Όταν μπόρεσα νάρθω στο έαυτό μου, είχε άρχισει να βραδιάζει κι' έκανε ψύχρα.

Ανάμεσα απ' τα δέντρα ξεχώρισα ένα μονομάτι κι' είπα πῶς αυτό θα πηγαίνει κατά την πόλη. Πῆγα να προχωρήσω, με μια δλόασπρη μορφή, με χαρακτηριστικά που κάθε τόσο κι' άλλαζανε, με κοιτούσε άνάμεσ' απ' τα φύλλα. Θέλησα να τον άποφύγω, με όπου κι' αν έστρεφα τον έδλεπα μπροστά μου. Θύμωσα κι' έκαμα να τραβήξω κατά πάνω του, με πέταξε έναν άσπρον άφρό, που στράβωσε κι' έμένα και τάλογο μου. Έτσι πήγαινε δίπλα μου όλοένα και δε μάφηνε να τραβήξω παρά μονάχα κατά το μέρος που ήθελε· δε με πείραζε όμως διόλου.

Κουρασμένοι προχωρήσαμε, άλογο και καθαλλάρης, όπου μᾶς έσπρωχνε ο άσπρος άνθρωπος, που όλο και κουνούσε το κεφάλι του σ' α νάθελα να πῇ: — Έτσι μπράβο, έτσι μπράβο! Πηγαίνοντας έτσι, φτάσαμε τέλος στην άκρη του δάσους, όπου είδα την καλυβοῦλα σας δίπλα στη λίμνη κι' όπου ο πελώριος λευκός άνθρωπος έχάθηκε.

(Κατά το Γερμανικό)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΙΟΥΛΗΣ

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Έξω απ' τον ήλιο, το Φεγγάρι, τους πλανήτες, και τους κομήτες, που άλλαζουν άδιάκοπα θέση άπάνω στην ούράνια σφαίρα, όλα τα άλλα άστρα μοιάζουνε, στην πρώτη προσέγγιση, σ' α να διατηρούν άμετάβλητη τη μεταξύ τους σχετική θέση, γι' αυτό τα λέμε **σταθερά άστρα** ή **άπλανεις**. Οί άστρονόμοι τα κατατάσσουνε σέ μια κλίμακα, όχι βέβαια κατά τη σειρά του πραγματικού τους μεγέθους, που δεν ξαίρουμε σχεδόν τίποτε γι' αυτό, παρά κατά την τάξη της λάμψης τους. Τα λαμπρότερα λέγονται **πρώτο μέγεθος**, και οῦτω καθεξῆς. Ίσια με το έκτο μέγεθος περιλαβαίνουνται τα άστρα που βλέπουμε με γυμνό μάτι. Με τα όπτικά όργανα ή κλίμακα συνεχίζεται, και εξακολουθεί να μακραίνει όσο κατασκευάζονται τελειότερα τηλεσκόπια.

Πόσα είναι όλα τα άστρα; Στην έρώτηση αυτή ο ούρανός, αν είχε προσωπικότητα, θ' άπαντούσε μ' ένα ειρωνικό μειδίαμα:

«Α! θέλεις να γνωρίσης όλο το μυστήριό μου, άνθρωπε; Κόπιασε λοιπόν να μετρήσης: 1ο μέγεθος 20 άστρα, 2ο μέγεθος 65 άστρα, 3ο 190, 4ο 425. 5ο 1100, 6ο 3200. Πάρε τώρα κι' εκείνο το σωληνάρι σου, που το λές τηλεσκόπιο, και εξακολούθησε: 7ο μέγεθος 13000, 8ο 40000, 9ο 142000. Παρακάτω δεν προφτάνεις πια να μετράς, άρχίζουν τα έκατομύρια. Με το τηλεσκόπιο σου κοιτάξε τώρα και το Γαλαξία: 18 έκατομύρια. Η δύναμη του τηλεσκοπίου σου σταματά στο 16ο μέγεθος. Αυτό δεν είναι βέβαια λόγος για να πιστέψης πῶς εκεί τελειώνουν και τα άστρα, και πῶς ή πλῆση είναι κανονισμένη σύμφωνα με τη δύναμη των όπτικών σου όργάνων.

«Έξέτασε τώρα με το τηλεσκόπιο και κάτι λευκές κηλίδες που μοιάζουν ή καθεμιά ένα άστρο. Λάθος! Είναι μερμηγκοφωλιές από χιλιάδες άστρα ή καθεμιά. Πέρασαμε τα 100 έκατομύρια. Έχεις ακόμη την άξίωση να βρῇς τον αριθμό των άστρων που αποτελούν όλη την πλῆση; Έδω εφαρμόζεται κατά την πλῆση το «ὢν οὐκ ἔστιν αριθμός». Κάθε φορά που θ' α φτιάνεις ένα δυνατότερο τηλεσκόπιο, θα ανακαλύπτεις μερικά έκατομύρια ή δισεκατομύρια παραπάνω, και κάθε φορά θα μπορείς να πῇς μονάχα **πόσα βλέπεις**. Έξω απ' αυτό δεν μπορείς να πῇς τίποτε. Συγκεντρώσου, ένατένισε, γονάτισε και άποκαλύψου!».

(«Στοιχεῖα Άστρονομίας»)

ΕΛΙΣΑΙΟΣ ΓΙΑΝΙΔΗΣ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ὑπὸ ΑΝΑΤΟΛΕ FRANCE

Η'

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΘΑΛΑΣΣΟΛΥΚΟΙ

Είναι κάτι μικροί ναῦτες, άληθινοί θαλασσόλυκοι.

Για κοιτάξε τους:

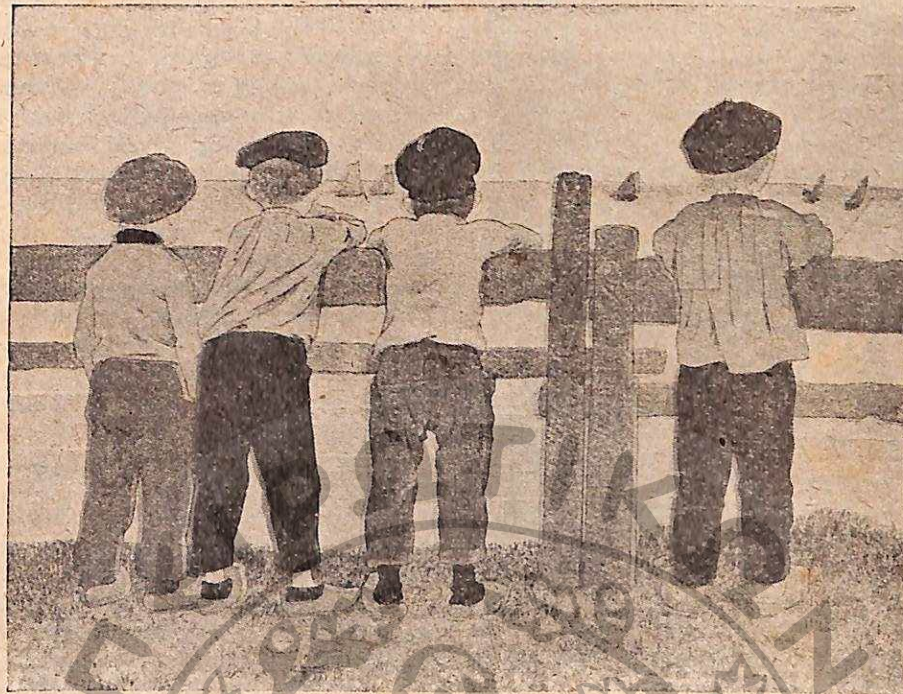
Έχουν χλωμένους τούς σκούφους ως το λαιμό, για να μη σφυρίζουν σ' αὐτιά τους ο μαίεστρος κι' ή τραμουντάνα. Φορούν χοντρά μάλλινα ρούχα, για να μη τούς πειράξη το κρύο κι' ή υγρασία. Τῇ μπλούζα τους και το μπαλωμένο πανταλόνι τους τᾶχουν φορεμένα κι' οί πιδ μεγάλοι. Κι' από τα παλιά ρούχα του πατέρα τους, τούς έκοψαν τα δικά τους ρουχαλάκια.

θάλασσα με τα φίνα χρώματά της, που όλο παραλλάζουν, μήτε ο ούρανός με τα μεγάλα σχήματα από τα σύννεφά του. Κοιτάζουν κάτι πιδ ζωντανό και πιδ συγκινητικό.

* *

Προσμένουν να ιδούν τις βάρκες, που ξεκίνησαν για ψάρεμα και όπου νάναι θα φαγούν πάλι στον όρίζοντα και θα φέρουν, μαζί με τα πολλά ψάρια, το θεῖο, το μεγάλο άδερφό και τον πατέρα.

Σε λίγο, τᾶσπρα και τα γκριζα πανάκια θα προβάλλουν άνάμεσα στον Ωκεανό και στον ούρανό του καλού Θεοῦ.

«Ακουμποῦνε στο φράχτη και κοιτάζουνε σ'άνοιχτά.» (Σελ. 137, στ. β'.)

Κι' ή ψυχή τους όμως είναι καμωμένη από το ίδιο πανί, πούναι καμωμένη και τοῦ πατέρα τους. Είναι άπλή, θαρρετή και υπομονετική. Εῴθως μόλις ήλθαν στον κόσμο, ή καρδιά τους ήταν άπλοκή και μεγάλη. Ποιός τούς την έκαμε έτσι; Πρώτα ο Θεός κι' οί γονιοί τους — κι' ύστερα ή θάλασσα. Η θάλασσα δίνει στους ναυτικούς το θάρρος, γιατί τούς δίνει τον κίνδυνο. Είναι ένας σκληρός ευεργέτης.

Γι' αυτό οί μικροί μας θαλασσινοί έχουν μέσα τους αίσθήματα σάν καλόκαρδοι γέροι. Ακουμποῦνε στο φράχτη και κοιτάζουνε σ' άνοιχτά.

Δεν κοιτάζουνε μοναχά τη λεπτή γραμμή, όπου τελειώνει ή θάλασσα κι' ο ούρανός. Δεν τούς διασκεδάζει τόσο ή

Σήμερα, ο ούρανός είναι καθαρός, ή θάλασσα ήσυχη. Το κύμα σπρώχνει άπαλά τούς ψαράδες σ' άκρογιάλι.

Μά ο Ωκεανός εῖν' ένας γεροπαράξενος, που ξέρει να πέρνη πολλές μορφές και να τραγουδά με όλες τις φωνές. Σήμερα γελά. Αῦριο θα μουγκρίζει τη νύχτα, κάτω από την άφρισμένη του γενειάδα. Και τυραγνά και βουλιάζει τις έλαφρές βαρκούλες, που ώστόσο τις είχε εύλογήσει ο παπάς όταν τις έφτιασαν. Πνίγει τούς πιδ καλούς καπετάνιους, και γι' αυτό βλέπει κανείς μπροστά στις πόρτες όπου στεγνώνουν τα δίχτυα, πλάι στις καθαθούρες, τόσες και τόσες γυναίκες με το μαύρο πένθιμο γειμενί στο κεφάλι.

(Τέλος)

ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΘΗΣ

ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΙ ΤΟΥ ΤΕΜΠΛΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ JULES CHANCEL

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Τὰ παιχνίδια ἑνὸς φυλακισμένου

Παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες τῆς Νανέττας, ποὺ ἔβαζε ὅλα τὰ δυνατά της γιὰ νὰ θυμῆται στὸν Δελφίνο τὰ παλιά, μιλώντας του γιὰ τὸ περιβολάκι τοῦ Κεραμεικοῦ ποὺ πῆγαινε ἀκόμη καὶ τώρα καὶ τὸ ἔβλεπε, ὁ μικρὸς Λουδοβίκος ἔμενε πάντοτε ἀμίλητος, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ κενό.

Μόλις καὶ μετὰ βίας ἀνοίξε τὸ στόμα του γιὰ ν' ἀπαντήσῃ στὶς ἐρωτήσεις τῆς Νανέττας, ποὺ τὸν ρωτοῦσε ἀν τὴν θυμωτὰν κι' ἀν τὴν ἀναγνώριζε.

Ὁ Νικόλας ἀποφάσισε νὰ βοηθήσῃ κι' αὐτὸς τὴν ἀδελφή του στὶς προσπάθειές της. Πλησίασε τὸ μικρὸ φυλακισμένο καὶ τοῦπε ὅτι οἱ φίλοι του ἐργάζονταν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του καὶ πολεμοῦσαν στὴ Βανδέα.

Στὸ ἄκουσμα αὐτῶν τῶν λόγων, μὲ λάμψη ζωήρεψε τὸ βλέμμα τοῦ παιδιοῦ.

«Ὁ Σιμόν ἄρχισε νὰδεύῃ τὰ ποτήρια.»
(Σελ. 127, στ. β').

Ὑψωσε τὰ μάτια του καὶ φάνηκε σὰ νὰ εἶχε ξυπνήσῃ ἀπ' τὸ λήθαργό του.

— Ὡστε εἶναι ἀλήθεια; ρώτησε. Βρίσκονται ἀκόμη ἄνθρωποι ποὺ μὲ θυμούνται;

— Μὰ καὶ βέβαια, Ὑψηλότατε, ἀπάντησε ἡ Νανέττα μ' ἐνθουσιασμό. Γρήγορα θὰ βγῆτε ἀπ' τὴ φυλακή σας. Οἱ φίλοι σας θὰ ἔρθουν νὰ σας βγάλουν.

Ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, τόσο διαφορετικὰ ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ ἦταν συνειθισμένος νὰκούῃ ὡς τὰ τότε, ὁ μικρὸς Διάδοχος ἄρχισε σιγὰ-σιγὰ ν' ἀλλάζῃ ἔκφραση καὶ στάση. Ἡ ἐλπίδα εἶναι ἓνα αἶσθημα ποὺ τόσο εὐκολα γεννιέται στὴν καρδιά ἑνὸς παιδιοῦ!

Πῆρε θάρρος, κατέβηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του καὶ, βλέποντας τὴν ἀκινησία τοῦ Σιμόν ποὺ ροχάλιζε, πῆγε μὲ τοὺς φίλους του τοῦ καλοῦ καιροῦ στὴ

διπλανή κάμαρα, ποὺ ἡ πόρτα της εἶχε μείνει ἀνοιχτή. Ἡ κάμαρα αὐτὴ χωρίζονταν μὲ μιὰ τζαμόπορτα ἀπὸ ἐκείνην ὅπου κατοικοῦσε ὁ Σιμόν μὲ τὴ γυναικά του.

Ἡ Νανέττα παρατηροῦσε μὲ περιέργεια τὸ πένθιμο αὐτὸ δωμάτιο, ὅπου περνοῦσε τὸ βασιλόπουλο τῆς ζωῆς του, καὶ ποὺ ἀπὸ τότε ποὺ εἶχε λείψει ὁ Λουδοβίκος Γ', φαινόταν πὺ γυμνὸ ἀκόμη, πὺ θλιβερό καὶ ἔμοιαζε περισσότερο ἀπὸ πρὶν μὲ δωμάτιο φυλακῆς γιὰτὶ εἶχαν πάρει ἀπὸ μέσα ὅλα τὰ ἐπιπλα τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας καὶ τὰ εἶχαν ἀντικαταστήσει μὲ τὰ ἐπιπλα τοῦ Σιμόν. Τὸ κρεβάτι τοῦ Δελφίνο ἦταν τοποθετημένο σὲ μιὰ γωνιά ἀπέναντι στὸ παράθυρο. Τὸ κρεβάτι αὐτὸ ἦταν βρώμικο καὶ φοβερὰ ἀκατάστατο, γιὰτὶ ὅπως τοὺς ἐξήγγησε ὁ μικρὸς πρίγκιπας, «μὲ ἀναγκάζουν νὰ τὸ στρώνω μοναχός μου καὶ δὲν εἶμαι μαθημένος... καὶ ὕστερα δὲν μοῦ ἀλλάζουν καὶ πολὺ συχνὰ τὰ σεντόνια.»

— Πόσο θὰ βαρύνετε ἐδῶ μέσα! εἶπε ἡ Νανέττα.

— Μπᾶ, δὲν μοῦ μένει καιρός, ἔκανε τὸ βασιλόπουλο.

— Πῶς; ἀπόρησε ἡ Νανέττα.

Ὁ Δελφίνος ἔδειξε τὸν Σιμόν ποὺ ροχάλιζε στὴ διπλανή κάμαρα, πεσμένος κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι.

— Μὲ δέρνει! Μὲ κακομεταχειρίζεται ὅλη τὴν ὥρα!

— Κακόμοιρο παιδί! εἶπε ἡ Νανέττα μὲ τὰ μάτια της πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα.

Μὰ ἐθὺς θυμήθηκε πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ μιλάῃ ἔτσι σ' ἓνα βασιλόπουλο καὶ πρόσθεσε:

— Ἀ! μὲ συγχωρεῖτε, Ὑψηλότατε! Ὁ μικρὸς Λουδοβίκος χαμογέλασε πικρά:

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ ζητᾶς συχώρεση. Ἰσα-ἴσα μοῦ κάνει τόσο καλὸ νὰ βλέπω ὅτι κάποιος μὲ λυπάται. Κι' ἄλλωςτὲ δὲν εἶμαι πιά ὕψηλότατος... οὔτε Δελφίνος... οὔτε τίποτε. Δὲν εἶμαι πιά παρὰ ἓνα «κακόμοιρο παιδί!»

Ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἡ Νανέττα δὲν μπόρεσε πιά νὰ κρατηθῇ, καὶ ἀγκαλιάζοντάς τον σφιχτά, τὸν φίλησε μὲ ὅλη τὴν τὴν καρδιά, ἐνῷ ὁ Νικόλας, συγκινημένος κι' αὐτὸς, ἔπιασε τὰ χέρια του καὶ τοῦ τσάφιξε θερμά.

— Ἀχ, τί καλὸ ποὺ μοῦ κάνετε, ψιθύρισε ὁ μικρὸς Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσος καιρός εἶναι ποὺ δὲ μὲ φίλησε κανένας.

— Ἐ, τί λές; ρώτησε ἡ Νανέττα τὸν ἀδελφό της. Τί σοῦλεγα ἐγὼ; Βλέπετε ποὺ ἀνάμε καλὰ γάρβουμε;

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, εἶπε ὁ Νικόλας μὲ πεποίθηση, πῶς αὐτὸς ὁ Σιμόν εἶναι ἓνα σωστὸ κτῆνος!

Θέλοντας νὰ κάνῃ τὸ Δελφίνο νὰ ξεχάσῃ, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, τὴ θλιβερότητά του θέση, ἡ Νανέττα ἔτρεξε στὸ πανέρι της κι' ἄρχισε νὰ βγάξῃ τὰ διάφορα πράγματα ποὺ εἶχε κρυμμένα κάτω ἀπὸ τὶς μπουτίλλες.

— Κοιτάξτε, εἶπε, σὰς ἔφερα ἓνα γλυκὸ ποὺ τὸ ἔκανα μοναχὴ μου, μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια. Θέλετε νὰ τὸ δοκιμάσετε;

— Εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Δελφίνος. Ἀλλὰ κοντεύω νὰ μὴν μπορῶ νὰ φάω τίποτε πιά;

— Γιατί;

— Γιατὶ μὲ ἀναγκάζουν μὲ τὴ βία νὰ πίνω κρασί, ρακί! Ἦπιατε ἐσεῖς πρὶν; Ἐμένα, ὅποτε πῶ μὲ καίει ἐδῶ! ἔκανε ὁ μικρὸς πρίγκιπας δείχνοντας τὸ στομάχι του.

— ὦ, φώναξε ἡ Νανέττα, τί κρίμα! Κι' ἐγὼ ποὺ σὰς εἶχα ἐτοιμάσει καὶ τόσο ὠραίους μεζέδες! Τουλᾶχιστο πιστεύω πῶς αὐτὸ ἐδῶ θὰ σὰς ἀρέσει!

Κι' ἔδωλε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πανέρι ἓνα θαυμάσιο μπουκέτο ἀπὸ δροσερώτατα λουλούδια, ποὺ εὐθὺς ἔδωσαν στὴ σκοτεινὴ φυλακὴ μιὰ ὄψη χαρούμενη καὶ ἀνοιξιάνικη. Ὁ Λουδοβίκος ἔβαλε μιὰ χαρούμενη φωνή.

— ὦ, λουλούδια! Λουλούδια σὰν κι' ἐκεῖνα ποὺ ἔκαθε κάθε πρῶτ' γιὰ τὴ μαμά, ἀπὸ τὸ περιθόλι μου; ὦ, νὰ καὶ βιολέττες, καὶ γαρύφαλλα, καὶ τριαντάφυλλα. Τί ὁμορφα ποὺ εἶναι! Τί φρέσκα! Τί ὠραία ποὺ μυρίζουν!

Καὶ ὁ μικρὸς φυλακισμένος ὁσφραίνονταν μ' ἀπόλαυση τὰ λουλούδια αὐτὰ ποὺ τοῦ θύμιζαν τόσο πολὺ τὰ περασμένα. Ἐχῶνε τὸ ἀδυνατισμένο χλωμό του προσωπάκι μέσα στὰ λουλούδια καὶ ἔκλεινε τὰ μάτια του ἀπὸ εὐχαρίστηση. Εὐτυχισμένη ἡ Νανέττα ἀπὸ τὴ χαρὰ ποὺ εἶχε προκαλέσει, εἶπε:

— Βλέπετε, Ὑψηλότατε, ἐγὼ δὲν σὰς ξέχασα. Θυμήθηκα τὰ ὠραία ἀπογεύματα ποὺ περνοῦσαμε μαζὶ καὶ σὰς ἔφερα λουλούδια ὅμοια μὲ ἐκεῖνα ποὺ καλλιεργούσαμε στὸ ὠραῖο περιβολάκι σας, στὸν Κεραμεικό, ποὺ γρήγορα θὰ τὸ ξαναῖδῃτε.

Ὁ Δελφίνος κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Ἀχ, εἶπε, ἀν ἦταν δυνατό νὰ σὲ πιστέψω.

Καὶ πέρνοντας τὴ Νανέττα ἀπὸ τὸ χέρι, τὴν πῆγε κοντὰ στὸ παράθυρο, τὴν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τῆς εἶπε:

— Ἦσουν ἡ καλὴ μου φιλενάδα τότε...

— Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς εἶμαι πάντοτε! διαμαρτυρήθηκε ζωηρὰ ἡ Νανέττα.

Ἀπόδειξε πῶς βρίσκομαι αὐτὴ τὴν ὥρα ἐδῶ πέρα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΜΑΡΓΙΤΤΑ

(ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΟΥ ΑΝΤΕΡΣΕΝ)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Τὸ καράβι βρῆκε ἀντίθετο ἀνεμο κι' ὕστερα ἔγινε μπανάτσα κι' ἔκαμε τέσσερις μῆνες νὰ φτάσει στὴν Κοπεγχάγη. Κι' ὅταν ἔφτασε, ἡ νεαρὴ κυρία Γκιλδενδου δὲν ἦταν πιά ἐκεῖ.

— Καλύτερα στὸ πὺ φτωχικὸ παλιό κρέβατο νὰ κοιμῶμαι, εἶπε, παρὰ στὰ μεταξωτά του στρώματα! Καλύτερα ξυπλῶ, παρὰ στ' ἀμάξι μαζί του!

Μὲ βραδυὰ τοῦ Νοέμβρη, πολὺ ἀργά, δυὸ γυναῖκες ἔφτασαν στὸ Ἀρχος. Ἡ ἑκαταστάθην ἡ μεγάλη κυρία Γκιλδενδου (Μαρία Γκρούμπε) κι' ἡ ἀκόλουθός της. Ἐρχόνταν ἀπὸ τὸ Βέλγ, ὅπου εἶχαν φτάσει ἀπὸ τὴν Κοπεγχάγη. Κατέδθηκαν στὸ ὠραῖο πέτρινο σπίτι, ποὺ εἶχε ὁ ἄρχοντας Γκρούμπε στὸ Ἀρχος. Ὁ ἄρχοντας ἦταν ἐκεῖ κι' ἡ ἐπίσκεψις δὲν τοῦ φάνηκε πολὺ εὐχάριστη. Μάλωσε πολὺ τὴν κόρη του, ὥστόσο ὅμως τῆς ἔδωσε ἓνα δωμάτιο νὰ κοιμηθῇ καὶ τὸ πρῶτ' εἶπε νὰ τῆς ἐτοιμάσουν τὸ πρόγευμά της. Ἡ Μαρία ὅμως δὲν ἦταν συνειθισμένη νὰ τῆς μιλοῦν ἄγρια κι' ἀπάντησε κι'

«Ἡ Μαρία προτιμοῦσε νὰ παῖξῃ μὲ τὰ σκυλιά...» (Σελ. 122, στ. β').

αὐτὴ ζωηρὰ καὶ δήλωσε πῶς δὲν ἐνοοῦσε νὰ ξαναγυρίσῃ στὸ σπίτι τοῦ ἀνδρός της.

Πέρασε μιὰ χρονιά, ὅχι καὶ πολὺ εὐχάριστη. Πατέρας καὶ κόρη ἀλλάξαν ἄγρια λόγια, πράγμα ποὺ δὲν εἶναι καθόλου σωστὸ. Λόγος κακὸς δὲ φέρνει ποτὲ καρπὸ καλὸ. Τί τέλος θάχε αὐτὴ ἡ ἱστορία;

— Δὲν εἶναι πιά δυνατό νὰ κατοικοῦμε στὸ ἴδιο σπίτι, εἶπε μιὰ μέρα ὁ πατέρας. Πῆγαινε νὰ μείνῃς στὸν παλιὸ μας πύργο. Ἀλλὰ κόψε τὴ γλῶσσα σου μὲ τὰ δόντια σου καὶ μὴν κακολογεῖς τὸν ἄρχοντα τὸν ἄντρα σου.

Ἔτσι χωρίστηκαν. Ἐκεῖνη ἔφυγε μαζὶ μὲ τὴν ἀκόλουθό της κι' ἐγκατεστάθηκε στὸ παλιὸ πυργάκι, ὅπου εἶχε γεννηθεῖ. Ἐκεῖ εἶχαν θάψῃ καὶ τὴ μητέρα της, τὴν ἀγαθὴ καὶ θρήσκα ἐκείνη ἀρχόντισσα. Σ' ὅλο τὸν πύργο δὲν ἦταν ἄλλος φρουρὸς, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα τσοπάνο. Στὶς σάλες, οἱ ἀράχνες ὕφαιναν τὰ πανιά πάνω στὰ μαυρισμένα ἀπὸ τὴ σκὸνὴ ταβάνια. Στὸν κήπο, ὅλα βλάσταιναν στὴν τύχη. Ἡ μαύρη ὀξιά εἶχε σκεπαστεῖ πιά ἀπὸ τὸν ἴσκιό των δέντρων, ποὺ ὕψωνονταν τριγύρω της, τὰ φύλλα της εἶχαν ξαναγίνει πράσινα κι' ἔτσι εἶχε χάσει κάθε διακριτικὸ της γνώρισμα. Κουρούνες, καλλιακούδες καὶ κοράκια φτερούγιζαν κοπάδια ἀναριθμητὰ πάνω ἀπὸ τὶς ψηλὲς καστανιές. Κι' ἀκούγονταν τὰ ξεφωνητά τους, σὰ νὰ εἶχαν νὰ ποῦν μεταξὺ τους κάτι καινούργιο, κάτι τέτοιο λόγου χάρι:

— Νὰ τὴ πάλι, ξανάρθε ἡ μικρή, ποὺ μὰς ἔπερνε τ' αὐγὰ καὶ τὰ μικρὰ μας.

Ὅλ' αὐτὰ μὰς τὰ διηγόταν ὁ σκευοφύλακας, ποὺ τὰχε βρεῖ στὰ βιβλία καὶ στ' ἀπομνημονεύματα. Εἶχε πάρει σημειώσεις ἀπ' ὅσα διάβαζε κι' εἶχε γεμίσει ὅλα τὰ συρτάρια.

— Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος, ἔλεγε. Ἀνεβαίνουμε, κατεβαίνουμε καὶ γίνονται μπροστὰ στὰ μάτια μας πράγματα ἀπίστευτα.

Ἀς ἀκούσουμε τί ἄλλο ἔλεγε γιὰ τὴ Μαρία Γκρούμπε. Ἀλλ' ἄς μὴν ξεχνοῦμε καὶ τὴ Μαργίττα μὲ τὶς κόττες της. Κάθεται κι' αὐτὴ μέσα στὴν ὠραία τῆς ἀδελφῆς, στὰ ἴδια μέρη, ὅπου ἔρχονταν στὸν καιρὸ της καὶ καθόταν ἡ Μαρία, ἀλλὰ μὲ ἄλλες ιδέες.

Πέρασε ὁ χειμώνας, πέρασε ἡ ἀνοιξὴ καὶ τὸ καλοκαίρι, καὶ γύρισε τὸ φθινόπωρο μὲ τοὺς ἀνέμους του, μὲ τὶς ὕδρες ὁμίχλες του καὶ τὰ χρύα του. Ἡ ζωὴ ἦταν μοναχικὴ καὶ μονότονη μέσα στὸν παλιὸ πύργο.

Ἡ Μαρία Γκρούμπε πῆρε τὸ τουφέκι της καὶ πῆγε στὰ ρεῖκια. Χτύπησε λαγούς, ἀλεπούδες, ὅλα τὰ πουλιὰ ποὺ μπόρεσε νὰ σημαδέψῃ. Συνάντησε πολλὰς φορὲς τὸν ἄρχοντα Πάλ-Δὺρ Νόρεμπαν. Γύριζε κι' αὐτὸς ἄσκοπα μὲ τὸ τουφέκι του καὶ τὰ σκυλιὰ του. Ἦταν γερός καὶ

«Ὁ κῆπος γέμισε βότους καὶ ἀγριάδες.»
(Σελ. 122, στ. γ').

μεγαλόσωμος, καὶ ὅταν μιλοῦσε μὲ τὴ Μαρία, καυχόταν γιὰ τὴ δύναμή του κι' ἔλεγε ὅτι μποροῦσε νὰ μετρηθῇ μὲ τὸν Μπρόκενχος, τὸν κολοσσὸ τῆς Φιονίας. Εἶχε τεντώσει λοιπὸν ψηλὰ ἀνάμεσα σὲ δυὸ δέντρα μιὰ ἀλυσίδα, κι' εἶχε κρεμάσει ἐκεῖ τὴν κυνηγετικὴ σάλπιγγα. Ὅταν γύριζε ἀπὸ τὸ κυνήγι, ἀπλωνε τὸ χέρι, σηκώνονταν ψηλὰ μαζὶ μὲ τὸ λογο καὶ φυσοῦσε τὴ σάλπιγγα γιὰ ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν ἐρχομὸ του. Ἔτσι ἔκανε, ἔλεγε, κι' ὁ κολοσσὸς τῆς Φιονίας.

— Ἐλάτε νὰ μὲ ἴδῃτε, ἀν δὲν πιστεύετε, εἶπε στὴ Μαρία. Ὁ ἀέρας εἶναι φρέσκος καὶ ὁ γιγινὸς στὰ χτήματά μου.

Ἡ ἱστορία δὲν κράτησε τὴν ἡμερομηνία, ὅπου ἡ Μαρία Γκρούμπε πῆγε κι' ἐγκαταστάθηκε στὸν πύργο τοῦ Πάρ-Δὺρ. Ἀλλὰ στὰ πολυφωτὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Νόρεμπαν μπορεῖ κανεὶς νὰ διαβάσῃ τὴν ἐπιγραφή, ποὺ λέει ὅτι ὁ Πάλ-Δὺρ τὰχε χαρίσῃ στὴ Μαρία Γκρούμπε.

Ἦταν λοιπὸν γερός καὶ μεγαλόσωμος ὁ Πάλ-Δὺρ. Ρουφῶσε τὸ πιστὸ σὰ σφυγγάρι, κι' ἦταν σὰν τὸ περίφημο ἐκεῖνο βαρέλι ποὺ δὲ γεμίζει ποτέ. Ρουχάλιζε σὰν ὁ δολιχὸς κοπάδι ἀπὸ γουρούνια, καὶ τὸ πρόσωπό του ἦταν φουσκωμένο καὶ κόκκινο σὰν τομάτα.

— Είναι προδότης κι' ύπουλος, είπε η Μαρία, όταν είδε να κρύβει άπάνω του ένα μαχαίρι, μιά μέρα που τον είχε μολώσει για το ποτό.

Βαρέθηκε λοιπόν γρήγορα κι' αυτή τη ζωή η Μαρία;

Μιά μέρα το τραπέζι ήταν στρωμένο και τὰ φαγητά κρύωναν. 'Ο Πάλ Δύρ είχε βγει να κυνηγήσει αλεπούδες.

(Το τέλος στο ερχόμενο)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ·Τ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΣΤΟΥ ΨΥΡΡΗ

Άγαπητοί μου,

ΤΗΝ περασμένη Παρασκευή, προς το βράδυ, ήρθαν στη γειτονιά μας κάτι άνθρωποι με σκάλες και κρέμασαν μιά πελώρια γυρλάντα, από μύρτα και πολύχρωμα χαρτιά, αντίκρυ ακριβώς απ' το σπίτι μας, στην είσοδο της οδού 'Αγίου Δημητρίου, από το μπαλκόνι της μιάς γωνίας ως τη μαρκίζα της άλλης.

— 'Τ' είν' αυτά; ρώτησα. Πανηγύρι έχουμε;

— Αποκριές, μου αποκρίθηκαν· τὸ ξέχασες;

— Ε, και; Τις Αποκριές κρεμοὺν γυρλάντες στους δρόμους; Τόσα χρόνια, στη γειτονιά μου, αὐτὸ δὲν τὸ ξανάειδα...

— Ναί, μὰ φέτος εἶναι ἄλλο... Φέτος αποφάσισαν νὰ γιορτάσουν τις Αποκριές ἐδῶ στοὺς Ψυρρή. Καὶ στήν Πλάκα. Δαίχκες Αποκριές λέει, τῆς παλιᾶς Ἀθήνας.

— Μπᾶ! Καλέ, τί μοὺ λέτε! Ὡστε ὁ δρόμος μας, «ἐδῶς Εὐριπίδου παρὰ τὸ Βαρθολομαῖον», εἶναι... Ψυρρή;

— Ὁ δρόμος μας ὄχι τόσο, ἀλλὰ ὁ ἀντικρὺς βεδικότατος. Ὁδὸς Ἀγίου Δημητρίου τοῦ Ψυρρή. Κι' ὁδηγεῖ, βλέπεις, καρδιά τῆς γειτονίας. Ἐκεῖ θὰ γίνῃ τὸ γλέντι, κι' ἀπὸ δῶ θὰ πάῃ ὁ κόσμος.

— Ὡ, διάβολε! Ψυρριώτης λοιπὸν κι' ἐγώ; Ψυρριώτισσα κι' ἡ Διάπλασις;

— Ἐπρεπε νὰ γίνουν φέτος «Αποκριές τῆς παλιᾶς Ἀθήνας» γιὰ νὰ τὸ μάθω, νὰ θυμῆθηκα τὴν ἱστορία τῆς Γαλλίδας ἐ-
δέχθηκε θέση σ' ἓνα πλοῖστο σπῆτι τοῦ Ἰρκοῦτσου. Ἀπ' τὸ Παρίσι πῆγε μὲ τὸ σιδηρόδρομο στήν Πετρούπολη καί, μὲ τὰ βορεινά. Ἐδῶλες βέβαια χιόνια, ἀλλὰ δὲν τῆς ἔκαναν ἐντύπωση: χιόνια ἔχει καὶ στὸ Παρίσι. Ἐπιτέλους: ἔφτασε σὲ μιά μεγάλη, ὠραία πόλη, ὁδηγήθηκε σ' ἓνα μεγάλο, ζεστὸ σπῆτι, ἀληθινὸ παλάτι, κι' ἔμεινε πολὺ εὐχαριστημένη κι' ἀπὸ τοὺς εὐγενέστετους οἰκοδεσπότες,

κι' ἀπὸ τὰ χαριτωμένα παιδιὰ τους, κι' ἀπὸ τὸ πλοῖστο ἀπαρταμέντο τῆς, κι' ἀπ' ὅλα. «Ἐδῶ θὰ περάσω λαμπρά!» συλλογιζόταν. Ὑστερα ὅμως, ὅταν ρώτησε τί διεύθυνση θάδιναν στοὺς συγγενεὶς τῆς γιὰ νὰ τῆς γράφουν, καὶ τῆς εἶπαν: «Ἰρκοῦτσου, Σιδηρία», ἔγινε ἔξω φρενῶν. «Σιδηρία εἶν' ἐδῶ; φώναξε. Στὴ Σιδηρία μὲ φέρατε χωρὶς νὰ τὸ ξέρω; Μὰ κατὰδικος εἶμαι, ἐπαναστάτρια;... Νὰ φύγω! Νὰ φύγω!». Τίποτα καὶ κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τὴν κρατήσῃ. Κι' ἡ Παριζιάνα γκουβερνάντα ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι, τὸ πλοῖστο καὶ ζεστὸ ἐκεῖνο σπῆτι, γιὰ τὴν... Σιδηρία!

Γιὰ φαντάσου, ἔλεγα, νὰ σηκωθῶ κι' ἐγὼ τώρα καὶ νὰ φύγω ἀπὸ τὴν ὁδὸν Εὐριπίδου, ἐπειδὴ ἔμεινα πῶς εἶναι... τοῦ Ψυρρή! Δὲν θάκανα μιά ἀνοηρία, σὰν αὐτὴ τῆς Παριζιάνας; Ἀφῖνω δὲ τὴν παροικία πού λέει: «ἄλλος ἔχει τὸ νομα, κι' ἄλλος ἔχει τὴ χάρη». Ἀμὰ δὲν εἶναι κανεὶς Ψυρριώτης κουτσαβά-
κης, τῆς κίμας καὶ τῆς ταβέρνας, δὲν πᾶ νὰ κάθεται καὶ στήν πλατεία τῶν Ἡρώων; Ἐπειτα ποῦ εἶναι σήμερα οἱ παλιοὶ ἐκεῖνοι κουτσαβάκες, οἱ τόποι, ποὺ δυσφύμιζαν τὴ γειτονία; Ἡ πρό-
δος, ὁ πολιτισμός, εἰσχώρησε καὶ στοὺς Ψυρρή. Δὲν εἶναι πιά παρὰ μιά γειτο-
νιά ὅπως ὄλες. Διατηρεῖ τὸν ὀνόμα τῆς, τοὺς στενοὺς τῆς δρόμους καὶ τὰ πα-
λιά τῆς σπῆτια. Ἄλλοι ἄνθρωποι ὅμως, ἄλλοι ὄντοικοι, κατοικοῦν τώρα στὰ σπῆτια αὐτά. Ἐπειτα χρίστηκαν καὶ τόσα και-
νούργια, μοντέρνα, μεγάλα σὰν παλά-
τια!... Κι' αὐριο θὰ γίνουν ἐδῶ κι' οἱ Αποκριές. Τόσο τὸ καλύτερο. Θὰ τις ἰδοῦμε χωρὶς νὰ τὸ κουνήσουμε ἀπ' τὸ σπῆτι. Νὰ ἡ γυρλάντα, μεγαλοπρεπέστατη, στήν εἰσοδο τοῦ πανηγυριοῦ. Ὑπόσχε-
ται πολλὰ...

Καὶ πραγματικῶς, τὴν ἄλλη μέρα, τὰ-
πόγεμα, ἄκουσα μιά μπάντα νὰ παίζῃ ἓνα θριαμβευτικὸ ἐμβατήριον. Ἐπρεξα
στὸ παράθυρό κι' εἶδα ἄπειρο κόσμον, ποὺ
ἀπὸ τὸ δρόμο μας, περνώντας κάτω ἀπ'
τὴν ἀψίδα τῶν μύρτων, ἔμπαινε στήν
ὁδὸν Ἀγίου Δημητρίου. Συνόδευσεν τὴν
πομπὴ τῆς λαϊκῆς Αποκριᾶς: Μπροστὰ
ἡ μπάντα, καὶ πίσω ὁ Ποιητὴς τοῦ κά-
ρου, τὸ Γαϊτανάκι, ἡ Γκαμήλα, τὰ Ρό-
παλα, ὁ Φασουλῆς... Φωνές, γέλια, χει-
ροκροτήματα, μπράβο. Καὶ κόσμος, κό-
σμος. Κατακλυσθήκαν τὰ στενά, τὰ πλα-
τώματα κι' οἱ ταβέρνες τοῦ Ψυρρή. Καὶ
τὸ γλέντι βάζαζε ὡς τις πρωινὲς ὥρες.

Ἦταν μιά ἰδέα κι' αὐτὴ, νὰ ξεφύγουν
οἱ Ἀθηναῖοι ἀπ' τὴ συνθησιμένη καὶ νὰ
γιορτάσουν τις Αποκριές ὅπως τὸν καλὸ
παλιὸ καιρὸ, ὅταν τὰ μόνον σχεδὸν ἀπο-
κρίτικα θεάματα ἦταν αὐτὰ τὰ λαϊκά,
ἡ Γκαμήλα, τὸ Γαϊτανάκι καὶ καθεξῆς.

Αὐτὰ βόθρα κι' ἐγὼ ὅταν πρωτογίλθα
σὴν Ἀθήνα φοιτητής. Μὲ τὴ διαφορά
πῶς δὲν ἦταν μόνον στοὺς Ψυρρή ἡ στήν

Πλάκα, ἀλλὰ γύριζαν σ' ὅλη τὴ μικρὴ
τότε ἀκόμα πόλη. Ἀντὶ γιὰ κομψὲς καὶ
σερπατίνες, ἔρριχναν ὁ ἓνας στὸν ἄλ-
λον... φασόλια. Καὶ τὴ νύχτα, ἀναβάν
στὰ τρίστρατα ρετσίνια καὶ χόρευαν ὀλό-
γυρα μὲ βαρεὶς κι' ἄγριους ἤχους ἀπὸ
τούμπανα.

Τῆς Αποκριᾶς τὰ τούμπανα
ἀξιάκοπα χτυποῦνε.
Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος· κλαίνει δὴ
καὶ παρὰκεῖ γελοῦνε

λέει ὁ Ἀχιλλεὺς Πηλεΐδης σ' ἓνα λυπη-
τερό ποίημά του, ποὺ σήμερὰ θὰ φαίνε-
ται ἀκατάληπτο. Ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ πού
τόγραφε, αὐτὴ ἦταν ἡ ἀθηναϊκὴ Απο-
κριὰ· ὅπως ἔγινε ἀπάνω-κάτω καὶ φέτος
στοὺς Ψυρρή καὶ στήν Πλάκα: Ρετσίνια
ἀναμμένα στὰ τρίστρατα καὶ χοροὶ μὲ τὰ
τούμπανα ὅλη νύχτα. Καὶ ρετσίνα, καὶ
κοκορέσι, καὶ στίχους... ἐλεύθεροι ἀπὸ
τὸν Ποιητὴ τοῦ κάρου, καὶ στριγκιές
τοῦ Φασουλῆ, καὶ πῆδοι τῆς Γκαμήλας
μὲ τὸ τραγοῦδι τοῦ γκαμηλιέρη:

Πορτοκάλι ψάρεψε,
Ὡ, κυρὰ νταρνάνα!...

Σιγὰ σιγὰ, ὅλ' αὐτὰ τὰ σάρωσε ἡ πρό-
δος, ὁ πολιτισμός. Κι' οἱ Αποκριές τῆς
Ἀθήνας ἀρχίσαν νὰ μοιάζουν μὲ τὰ καρ-
ναβάλια τῆς Βενετίας καὶ τῆς Νίτσας.
Πολυτελεῖς μασκαράδες, ἄρματα, ἀνθο-
πόλεμοι, μεγάλοι δημόσιοι χοροὶ, κομ-
φετί, σχμπάνιες... Ἀλλὰ νὰ ποὺ κι'
αὐτὰ ἀρχίσαν τώρα νὰ τὰ βρίσκουν κοι-
νὰ, τυπικά, ψυχρά κι' ἀνούσια. Καὶ ξα-
νχαγυρίζουν στὰ παλιά, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ
βροῦν κάτι... καινούργιο, καλύτερο.

Δὲ βρῆκατε! Ὅλα τὰ ἴδια εἶναι. Καὶ
τὰ παλιά καὶ τὰ καινούρια Ὁρεξὴ μόνον
νᾶχη κανέναν, κέφι, υγεία, χαρά. Καὶ
τότε θὰ εὐχαριστήθῃ καὶ μὲ τὴν Γκα-
μήλα ὅπως καὶ μὲ τὴν πιδ μοντέρνα καὶ
πλόσια μασκαράτα. Καὶ τοῦ χρόνου
λοιπὸν, μὲ χαρὰ καὶ υγεία.

Σὰς ἀσπάξομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΤΑ ΑΣΤΡΑΚΙΑ (*)

Τοῦ Οὐρανοῦ ποιητοῦ Ὁλῆς

Ἦταν μεσάνυχτα. Ἀνοῖξαν
τ' ἀστράκια μὲς στὸν κῆπο,
τ' οὐράνιου τόξου πέραντας
τὰ φλογεφύρα χρώματα...

Μὰ καρτερώντας τὴν αὐγὴ,
νιώσαν τρομάρας χτύπο:
φιλή βροχὴ τὰ πλάκωσε
κι' ἀντίς γιὰ μύρια ἄρῳματα,

τοῦ ἔξφυρου χαϊδέματα,
βοριάς δίχως συμπόνια
στὰ λουλούδια ἀγροφύσησε.

Καὶ κείνα ἓνα-ἓνα
γείραν τὰ κεφαλάκια τους
στὰ νεκρικὰ σεντόνια
ποὺ ἀργὰ ἡ ὁμίχλη ἔπλεξε,

καὶ—πέσαν πεθαμένα...

Ἐάφνον τὰ σύννεφα ἀνοῖξαν
τὰ σκοτερά της τοῦλια,
κι' ὁ Ἥλιος γελώντας φώτισε
τὰ μαρμαμένα ἀνθούλια.

(Μετάφρασις)

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

(*) Ἀστράκια, λουλούδια.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΝΟΙΞΗ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

Ὁ οὐρανὸς κι' ἡ θάλασσα μιά
[γαλαξία ἄχνη!...
Καὶ τ' ἀκρογιάλια ὀδῖνα στὸ
[λιόφωτο, τριγύρω
στοὺς κάβους καὶ στὶς ἀμμου-
[διές, μὲ τῆς αὐγῆς τὴν πάχνη,
ἔχυνται τῆς Ἀνοιξῆς μεθυσι-
[κὸ τὸ μῦρο.

Ξανοίγουν ἀνεμότρατες, τῆς θά-
[λασσας στολίδια,
καίτια πρωτοτάξιδα μὲ τ' ἄγε-
[ράκι ποίμα,
καὶ ξεκινοῦν ψαρόβαρκες γιὰ
[κοντινὰ ταξίδια,
τὰ τρεχαντήρια ποὺ γοργὰ ξε-
[σχιζοῦνε τὸ κύμα...

Ἐνα ναυτόπουλο γερό στήν
[πρόμνη τραγουδιᾷ
στελώνοντας τὰ κύματα τὰ γα-
[λανὰ του μάτια.
Θαρρεῖς τὸ γέλιο, τὴ χαρά, τρι-
[γύρω πῶς σκορπᾷ
ὁ οὐρανὸς ἀπ' τὰ ψηλά καὶ ξα-
[φειρένια πλάτια.

Ἀφηρημένος κι' ὁ ψαράς. Μὰ
[πῶς νὰ πιάσῃ ψάρια,
ὅταν νεράιδες-τοῦ γιολοῦ, τρελ-
[λές, μὲ μαῦρα μάτια,
μὲ τὰ κοράλλια χεῖλι τους, δόν-
[τια μαργαριτάρια,
τοῦ γένεφον ἀπ' τὰ φωτερὰ κρη-
[στάλλινα παλάτια;

Τὰ μάγια τοῦ πρωτόφαντος ἡ-
[λιος ἔχει σκορπίσει,
κι' οἱ βράχοι λές ἀνθίσαν κι'
[οἱ ἀμμουδιές ἀκόμα...
Ἀνοιξὴ στήν ἀκρογιάλι! Ποῖος
[θὰ τὴν τραγουδήσῃ;
οἱ γλάροι ποὺ δὲ σφάλισαν οὐδὲ
[σιγῇ τὸ στόμα.

Τώρα ὁ ἥλιος ἔδωσε, κι' ἡ μέρα
[ἔχει σβῆσει
μὰ τὸ φεγγάρι πρόβαλε τὸ ἀρ-
[γυρὸ κεφάλι
μὲ τις χλωμές ἀγνίδες του νὰ
[λούσῃ, νὰ φωτίσῃ.
Στὸ ἔρημο κι' ἀπόκοσμο, δροσά-
[το ἀκρογιάλι,

Κάποιες νεράιδες, ποὺ χορὸ στή-
[σαν, καὶ μὲ νάζι
λυγάνε τ' αἴλια κορμιά, ραίνον-
[ται μὲ λουλούδια,
τ' ἀνέρο τὸ πέπλο τους φτερώ-
[νει καὶ ταράζει
ὁ ἔξφυρος, κι' ἡ σιγαλιὰ γεμίζει
[ἀπὸ τραγοῦδια.

Τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα τῆς ἑ-
[λῆς χτυποκεντρεῖ
ἡ νύχτα ἡ μαγική της ἀλλή.
ὦ! νύχτα ἀνοιξάτικη! ποῖος θὰ
[σὲ τραγουδήσῃ;
—τὸ κύμα φεγγαρόλοστο σ' ὁ-
[μορφὸ περιγιάλι!...

Κυρὰ τῆς Θάλασσας

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ

Βρισκόμουν σὲ μιά πόλη, δὲν
ἔξερα ὅμως ποιά· θάταν ὀρισμέ-
ως μεγάλη, γιὰ αὐτοκίνητα
καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι, μαζεμένοι
σὲ κάθε γωνία, συζητοῦσαν μὲ
μεγάλες χειρονομίες. Ἐγὼ ὅμως
δὲν ἔδωσα σ' αὐτοὺς καμμιὰ ση-
μασία καὶ προχώρησα. Βρέθηκα
ἄξαφνα μπρῶς σὲ μιά μεγάλη βι-
τρίνα. Μέσα εἶχε ἓνα δέντρο, καὶ
λίγο πιδ πέρα ἦταν μιά μεγάλη
κούκλα ποὺ χόρευε καὶ κάθε τό-
σο μού ἔδινε φιλιὰ. Γέλασα μὲ
τὴν ἀφέλειά της, ἀλλὰ μού φά-
νηκε παράξενο, γιὰτὶ δὲν μὲ γνώ-
ριζε, οὔτε ἐγὼ τὴν γνῶριζα κι'
ὅμως μούστεινε φιλιὰ. Πιδ καί,
ἔνας, δὲν ἔξερα τί ἦταν, μὲ μα-
κριὰ, φαρδιά καὶ παρδαλὰ παγ-
τελόνια, ἔκανε κατὶ τοῦμπες, ὅ-
πως ὁ ἀδερφοῦλης μου, καὶ κατὶ
γκριμάτσες καὶ πηδήματα μεγά-
λα. Ἦταν ἀκριβῶς ὅπως μού
τάλεγε ὁ πατέρας μου, ποὺ πῆ-
γε τις προάλλες στήν πολιτεία.

Κι' ἐγὼ ἤμουν πολὺ εὐχαρι-
στημένη πού τὰ εἶδα, γιὰτὶ ἂν
καὶ 18 χρονῶν, μόνο αὐτὴ τὴ
φορὰ κατέβηκα σὲ πολιτισμένο
τόπο. Θάθελα νὰ μείνω πολὺ ἀ-
κόμα, νὰ θαυμάζω τὰ ὁμορφα
πράγματα, ποὺ εἶχε ἡ βιτρίνα,
ἀλλὰ ἓνα θεριό, ποὺ ἦταν κοντὰ
σὴν κούκλα, μ' ἔκανε νὰ τρο-
μάξω καὶ νὰ φύγω.

Καθὼς πῆγαινα, σπρώχνοντας
τὸν κόσμον, ἔπιασε βροχή. Ὅχι
δυνατὴ, ἀλλὰ λίγη, μόνο ψιχά-
λες. Σιγὰ-σιγὰ κατάλαβα — τί
περιεργο — πῶς ὅλη ἡ βροχὴ ἔ-
πεφτε στ' ἀριστερὸ μου μάγου-
λο. Ἐκῆνα νὰ τὸ σκεπάζω μὲ
τὸ χέρι μου, μὰ κατὶ μ' ἄγγιξε
κι' ἀνατρίχτηκα. Μπᾶ, τὸ σκυ-
λί μου μ' ἔγλειψε.

Ἐτριψα τὰ μάτια μου... Κού-
κλες, καλιάντοι, αὐτοκίνητα, βι-
τρίνες ποὺ εἶναι;... Δὲν εἶδα
τίποτε ἄλλο παρὰ τὰ προβατάκια
μου, νὰ βόσκουν ἵσχυα. Χαμο-
γέλασα λυπημένα. Ἦταν ὄνειρο.

Ρωμαντικὴ Βοσκοπούλα

Πῶς τὸν θυμᾶμαι τὸν μπαρ-
μα-Πανάγο, τὸ γέρο ἐπιστάτη
τοῦ περιβολιοῦ μας! Εἶχε γκρί-
ζα σγουρὰ γένεια καὶ παλλὰ καὶ
μιά μαύρη ψάθα ποὺ τοῦ στεκό-
ταν ψηλά-ψηλά στὸ κεφάλι, γιὰ-
τί τοῦ ἦταν μικρὴ. Κουβαλοῦσε
λίπασμα στὸν κῆπο μὲ τὸ χειρά-
μάξι. Τρελλαινόμουν νὰ πηγαί-
νω μὲ τὸ χειραμάξι.

— Μπαρμα-Πανάγο, βάλε με
καὶ μένα ἀπάνω.
— Μὰ θὰ λερωθῇς, παιδί μου,
— Ε, δὲν πειράζει. Ἀλλάξω!
— Ἀ, ὄχι. Δὲν κάνει! Ἐλα
στὸ περιβόλι, κι' ὅταν ἀδειάζω
τὸ φουσκί ν' ἀνεβαίνης νὰ σὲ πη-
γαῖνω ὡς τὸ φῆρο ντ' ἀμόρε...

Χτύπησα παλαμάκια.
— Ἐ, δὲν πειράζει. Ἀλλάξω!
— Ἀ, ὄχι. Δὲν κάνει! Ἐλα
στὸ περιβόλι, κι' ὅταν ἀδειάζω
τὸ φουσκί ν' ἀνεβαίνης νὰ σὲ πη-
γαῖνω ὡς τὸ φῆρο ντ' ἀμόρε...

Χτύπησα παλαμάκια.

ΣΤΟ ΕΞΟΧΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Θυμᾶμαι τὸ μικρὸ ντουλαπάκι
τὸ γεμάτο παιχνίδια, στὴ ζεστὴ
μου καμφοῦλα. Θυμᾶμαι τις
βαρεῖς χειμωνιάτικες μέρες, ποὺ
καθόμουν σὲ προσοχή, σὰ στρα-
τιώτικα.
Σὰς βεβαίω, δὲν ὑπάρχει χει-
ρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τις κλεισιμέ-
νες τσέπες. Καὶ νὰ μὴν ἔχεις εἰ-
ναι βέβαια ἄσχημο, μὰ νὰ ἔχεις
καὶ νὰ εἶναι κλεισμένες εἶναι φο-
βερό. Ξεχνῶσαι καμμιὰ φορὰ καὶ
πᾶς νὰ βάλῃς τὸ χέρι σου. Οἱ
ἄλλοι λιγώνονται στὰ γέλια, καὶ
σὺ μένεις μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα!

Ἀπέναντι ἀπὸ τὴ γαζία, ἦταν
μιά μεγάλη μισοῦρα, τὸ δέντρο
μου. Πόσο μού ἄρεσε ἡ μυρωδιά
ποὺ εἶχαν τ' ἀνθὲς τῆς καὶ πῶς
τὴν ἀγαποῦσα! Τώρα, οὔτε ἔ-

Μπήκαμε στὸν κῆπο καὶ πρὶν
καλοδιασπᾶται τὸ φουσκί, φρούς
κι' ἀπάνω! Ἀχ, τί τρέλλα, νὰ
πηγαίνης μὲ χειραμάξι! Ἡ ῥό-
δα τρίζει ὅλη τὴν ὥρα, φίστρι-
ρι-φίστριρι, κι' ἐσὺ χοροπηδᾷς,
κι' ἂν τύγαι καμμιὰ πέτρα
στὸ δρόμο, παρακουνίσσαι γιὰ κα-
λὰ κι' ὕστερα λιγώνεσαι στὰ γέ-
λια κι' ὁ μπαρμα-Πανάγος τρα-
γουδεῖ ὅλη τὴν ὥρα τὸ «ἀδε-
φέ μου καραγκιζό» ἢ τὸ «γιὰ ἰ-
δὲς τον τὸν ἀμάραντο». Κατέβαι-
να στὸ φῆρο ντ' ἀμόρε κι' ὕστε-
ρα πάλι στὸ περιβόλι.

Τὸ περιβόλι μας δὲν ἦταν με-
γάλο. Ἐμᾶς ὅμως μᾶς φαίνό-
ταν ἀπέραντο. Ἐπειτα εἶχε ἓνα
σαρὸ ἀνθὴ. Τώρα δὲν ἔχουν
μείνει παρὰ οἱ τριανταφυλλίες,
καμμιὰ δεκαπενταριά, ποὺ εἶναι
σὰ δέντρα μεγάλες. Θυμᾶμαι μιά
μεγάλη περιπλοκὸδα στὸ μέρος
τοῦ ἀχερώνα. πού σκέπαζε ὅλο
τὸν τοῖχο. Ἐκανε κατὶ μεγάλα
κίτρινα λουλούδια μὲ μακριὰς
κόκκινες κλωστές. Κατὶ ἄλλα ποὺ
ἔμοιαζαν μὲ σάβλυγγες καὶ ποὺ
τὰ βάζαμε στὸ στόμα, κάναμε
μόνα μας τουροῦ-τοῦ-τοῦ καὶ πη-
γαίναμε μὲ βῆμα. Δεξιὰ στὸ
στρατόνι ποὺ πῆγαινε στὴ λουτρί-
α — τὸ ἀγαπημένο λουλούδι τῆς
γιαγιάς — ἦταν ἓνας θάμνος μὲ
σαθωτὰ φύλλα, ὀλοσκέπαστα
ἀπὸ ἄσπρα θαμπὰ λουλούδια,
ποὺ δὲν ἀνοίγαν πιά καὶ ποὺ
ἔμοιαζαν σὰ μεγάλα μαργαριτά-
ρια. Ὁ μπαρμα-Πανάγος τᾶ-
λεγε: «τῆς Παρθένας τὰ δά-
κρυα». Ὅταν, λέει, σταύρωσαν
τὸ Χριστὸ οἱ Ὀρβιοί, ἡ Παρθέ-
να ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ δέ-
νεται. Ὅπου ἔσταζαν τὰ δάκρυά
της, φύτρωναν τέτοια λουλούδια.

Στὴ μάντρα, πρὸς τὸ μέρος
τῆς αὐλῆς, ἦταν μιά ψηλὴ γαζία.
Ὅταν ἀρχίζαν τὰ πρωτοβόρδια,
γινόνταν ὀλοκίτρινη. Δὲ μπορῶ
νὰ θυμῆθω τὴ γαζία, χωρὶς νὰ
μοῦ ἔρθῃ ἀμέσως στὸ νοῦ ἡ μα-
μὰ σκυμμένη μαζὶ μὲ τὴν μοδίστρα,
νὰ ἐτοιμάζῃ τὰ χειμωνιάτικα
μαῖα. Βρεῖς, τ' ἀδελφία μου κι'
ἐγώ, βρισκόμαστε διαρκῶς κάτω
ἀπὸ τὴ γαζία καὶ κόβαμε ἀνθὴ
μὲ μακριὰ καλάμια. Ὅταν μᾶς
φώναζαν γιὰ πρόβα, τρέχαμε μὲ
τις φούστες γεμάτες γαζίες καὶ
τις βάζαμε μὲ τέτοια φόρα στὶς
καινούργιες τσέπες, ποὺ τις μί-
σοῦλωναμε. Ἡ μαμὰ μᾶς φο-
βόριζε πῶς θὰ τις ἔκλεινε ἀπὸ
πάνω — τὸ ἔκανε κάποτε, γιὰτὶ
διαρκῶς βρισκόμαστε μὲ σκιμέ-
νες τσέπες — ἡ φοβέρα ἔπαινε καὶ
καθόμουν σὲ προσοχή, σὰ στρα-
τιώτικα.

Σὰς βεβαίω, δὲν ὑπάρχει χει-
ρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τις κλεισιμέ-
νες τσέπες. Καὶ νὰ μὴν ἔχεις εἰ-
ναι βέβαια ἄσχημο, μὰ νὰ ἔχεις
καὶ νὰ εἶναι κλεισμένες εἶναι φο-
βερό. Ξεχνῶσαι καμμιὰ φορὰ καὶ
πᾶς νὰ βάλῃς τὸ χέρι σου. Οἱ
ἄλλοι λιγώνονται στὰ γέλια, καὶ
σὺ μένεις μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα!

Ἀπέναντι ἀπὸ τὴ γαζία, ἦταν
μιά μεγάλη μισοῦρα, τὸ δέντρο
μου. Πόσο μού ἄρεσε ἡ μυρωδιά
ποὺ εἶχαν τ' ἀνθὲς τῆς καὶ πῶς
τὴν ἀγαποῦσα! Τώρα, οὔτε ἔ-

Μπήκαμε στὸν κῆπο καὶ πρὶν
καλοδιασπᾶται τὸ φουσκί, φρούς
κι' ἀπάνω! Ἀχ, τί τρέλλα, νὰ
πηγαίνης μὲ χειραμάξι! Ἡ ῥό-
δα τρίζει ὅλη τὴν ὥρα, φίστρι-
ρι-φίστριρι, κι' ἐσὺ χοροπηδᾷς,
κι' ἂν τύγαι καμμιὰ πέτρα
στὸ δρόμο, παρακουνίσσαι γιὰ κα-
λὰ κι' ὕστερα λιγώνεσαι στὰ γέ-
λια κι' ὁ μπαρμα-Πανάγος τρα-
γουδεῖ ὅλη τὴν ὥρα τὸ «ἀδε-
φέ μου καραγκιζό» ἢ τὸ «γιὰ ἰ-
δὲς τον τὸν ἀμάραντο». Κατέβαι-
να στὸ φῆρο ντ' ἀμόρε κι' ὕστε-
ρα πάλι στὸ περιβόλι.

στά καταστήματα με τη μαμιά. Ό τότε! Με πόσα παιχνιδάκια γέμιστα τα μικρά μου χεράκια! Κι' έπαίζα, κι' έπαίζα τις κουκλές...

Πολλές φορές με ρωτούσε ή γιαγιά:

— Θα παίζεις, Νίτσα, κι' όταν μεγαλώσεις τις κουκλές;
Κι' εγώ της άπαντούσα:

— Δε θα τις άφισω ποτέ, γιαγιάκα.

Έβλεπα τότε την άγαπημένη γοιούνα και φέρνγ το μαντήλι στα μάτια και νά ψιθυρίζη κάποιες λεζούλες, που μόνο τώρα μπορώ να έννοήσω, και μου φαινόταν τόσο παράξενο, γιατί νά κλαίη ή γιαγιά! Κι' ό καιρός περνούσε κι' εγώ μεγαλώνω, μιά δέν άφηνα ποτέ μου τα παιχνίδια.

Πέρασαν χρόνια από τότε. Μεγάλωσα. Άγάπησα τα βιβλία, την επιστήμη. Ναι, τ' αγαπώ τόσο πολύ, που πολλές φορές μένω ώρες όλόκληρες σκυφτή σ' αυτά. Μά όμως δε θα έχασω ποτέ μου τα παιχνίδια, που είναι τώρα σκονισμένα κι' άνω-κάτω στο μικρό ντουλαπάκι. Έίσις ποτέ. Γιατί κι' αν έμειναν τόσα χρόνια ανατάκλειστα και ξεχασμένα απ' τη γιαγιά και τη μαμιά, πάντα στην ψυχή μου θα στριφογυρίζη ή γλυκειά θύμησή τους... Άδωα μου παιχνίδια! Μέσα στη σκόνη και την άκαταστασία σας, θάνα για πάντα διαλυμένη ή εύτυχία της παιδικής μου ζωής.

Άφελής Κυπριπούλα

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Λουλούδια ξωτικά νεραϊδογέν-
[νητα,
βελούδινα] άπαλά για μεταξί-
[νια,
μπουκλές ξανθές, θλιμμένα μου
[χρυσάνθεμα,
μπουκουβάκι, στόμα, ζήσης δίχως
[έννοια.

Τριαντάφυλλα μαβιά,σπάνια και
[ρόδινα
στη θύμησή μου φέρνετε άχρο-
[γιαλία,
που ό ήλιος τόν άφρό τους βά-
[φει γέροντας,
ρόδα μέσ' σέ βεντέικ' άνθογυά-
[λια...

Λουλούδια του βουνού, μικρά και
[μοσκομύριστα,
που μοιάζετε χωριάτικα παιδά-
[κια,
γαρούφαλα στά μουχλιασμέν' ά-
[νθούλλα,
χαμόγηλο στά έρημα σοκά-
[κια...

Λουλούδια ξωτικά νεραϊδογέν-
[νητα,
ρόδα, για λουλούδ' άγρια μυρω-
[δάτα
γαρούφαλα και μαντζουράνες
[στις αυλόπορες,
μ' άπ' όλα σας, ό! κρίνα μου
[χιονάτα!

Νεραΐδα του Γιαλού

ΣΚΕΨΕΙΣ

Μη γίνης ποτέ αίτία δακρύων,
γιατί τα μετράει ό Θεός.

Σάνδρη
Η έκδίκηση είναι καρπός γλυ-
κός πριν τόν κόψης, και πικρός
άφου τόν γευτείς.

Φερύ
Η εργασία και ή χαρά είναι
δυό πράγματα, που προκαλούν
τό ένα τό άλλο.

Ρενάν
Περιμένε από τα παιδιά σου,
στά γηραιότερα, όσα και συ ό ίδιος
θα κάνης για τό πατέρο σου.

Πιττακός
Κοίταξε με προφύλαξη κάθε
άνθρωπο, μήπως, έχοντας φαρ-
μάκι στην καρδιά του, σου μι-
λάει με γελαστό πρόσωπο.

Σελων
Μαριολούλνδο

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΟΠΩΣ ΕΓΩ ΚΑΙ ΤΑ ΨΑΡΙΑ

Ένας Έρλανδός μιά μέρα πή-
γε νά ψάρεμα, και όταν έφθασε
στην όχθη ένός ποταμού, πήρε
τό καλάμι και τά δολώματα και
έτοιμάστηκε νά ψαρέψη. Μόλις
όμως τελείωσε τις προπαρα-
σκευές του, άρχισε νά βρέξη ραγ-
δαία. Για νά μή βροχή, και έπει-
δή ήθελε νά εξακολουθήση τό
όρατο του σπόρο, κατέφυγε κάτω
άπό μιά γέφυρα που ήταν εκεί
κοντά. Έκεί κάθισε πολλήν ώρα
χωρίς νά πιάση τίποτε, άν και συ-
χνά άλλαζε τά δολώματα. Τέλος
έφθασε ένας κύριος και, βλέπον-
τας τόν Έρλανδό νά ψαρεύη κάτω
άπό τη γέφυρα, τού έλεπε ότι
αυτό τό μέρος δέν ήταν κατάλ-
ληλο για ψάρεμα και νά μήν
περιμένη νά πιάση τίποτε.

— Άλήθεια; έλεπε ό Έρλαν-
δός, και εγώ νόμιζα ότι ήτο κα-
τάλληλο μέρος, γιατί όποτε και
εγώ, έτσι θα έρχονταν και τά
ψάρια έδω άπό κάτω, για νά μή
βροχούν.

(Απ' τό Άγγλικό) Έουδής

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Οί δυό μικρούλες συζητούνε:
— Έμένα, ξέρεις, ό θεός μου
είναι άξιωματικός.

— Κι' έμένα είναι άεροπλάνος.

Μικρομέγαλη

— Ό Τοτός, περνώντας τό βράδυ
άπ' έξω άπό μιά Τράπεζα:

— Γιατί δέν είναι σκοπός έδω,
ούτε μέσα ούτε έξω;

— Ό Ντίκος, για νά κάνη καλαμ-
πούρι, τού άπαντά:

— Μά ό σκοπός, αγιάζει τά
μέσα.

Κι' ό Τοτός, χωρίς νά κατα-
λάβη:

— Μά άφού σου λέω ούτε μέ-
σα δέν είναι!

Ανσόχαρτο

— Τάχη, πήγαίνε νά δής, ξε-
στάθηνε τό νερό;

Κι' ό Τάκης γυρίζοντας:

— Μαμιά, τό νερό είναι μού-
σκεμα!

Βάσιγκτον

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ»

Άθήναι, 42 δδδς Εύριπίδου,
τήν 10 Φεβρουαρίου 1931

ΔΗΛΩΣΗ

Δέν παραλαμβάνω γράμματα
μέ άνεπαρκές γραμματόσημο, για
τά όποία πρέπει νά πληρώσω.
Ζυγίζετε τα και βάψετε τό γραμ-
ματόσημο σωστό. — Δέν άπαντώ
σε κανένα, όταν μέ ρωτά για
πράγματα που τά έχει ό Όδη-
γός του Συνδρομητού. Τιμά-
ται δε, 5, ταχυδρομικώς δε, 6,
και πρέπει νά τόν προμηθευθή
όποιος θέλει νά λαβαίνει μέρος
στην κίνηση.

Άπό τά 500 Σήματα που μου έ-
καίς ή Δορελά, λίγα άκόμα μου
μένουν. Σε λίγο βέβαια θα εξαπλη-
θούν κι' αυτά, και τότε όσοι θα μου
παραγγέλλουν, θα περιμένουν ως νά
κάμω ή Δορελά κι' άλλα — που
δέν γίνονται βέβαια σε μιάν ήμέρα.
Όσοι λοιπόν θέλουν νά έχουν ένα
Σήμα γρήγορα, πρέπει νά τό παραγ-
γείλουν άμέσως. Όγλ. πριν εξαπλη-
θούν τά λίγα που μου μένουν.

Χαίρω πολύ για τη γνωριμία,
Δάκρυ της Μοταξιάς. Παράξενο
πρόζημα νά αισθάνεσαι τόν εαυτό
σου... γέρο, ένώ είσαι τόσο νέος!
Άλλά ό φίλοι σου έχουν δικιο: μα-
ζί μου θά εξαγινής παιδί, και πρέ-
πει... Για τά κομμάτια σου θα
σου πώ άμα τά διαβάσω. Άφιερώ-
σεις όμως στη Σελίδα Συνεργασίας
δέν έπιτρέπονται. Όσο για τόν πε-
ριορισμό τών κομματιών σε μιά τό
πολύ στήλη, τόν έβαλα όχι γιατί
κι' ένα έντέστερο κομμάτι δέν μπο-
ρεί νά είναι όρατο — τότε είπα τέ-
τοιον περιορισμό; — αλλά γιατί
ό χώρος μου είναι λίγος κι' οί γρά-
φοντες για τη Σελίδα πολλοί.

Εύγενική ή ιδέα σου, Μαριω-
μένη Βασιλιά, αλλά τέτοιους έρά-
νους δέν κάνω, γιατί δέν αποδίδουν
ποσά ανάλογα όπωσδήποτε μέ τό
σκοπό. Τι θαέγαίνε αν μαζεούνταν
πεντακάσιες ή χίλιες δραχμές; Πε-
ρισσότερη ή φασαρία... Νά σου έ-
ξηγήσω, τώρα, πώς γίνονται οί Γρί-
φοι, δέν είναι πολύ εύκολο, γιατί έ-
χουν πολλούς τρόπους. Γενικά σου
λέγω ότι αποτελούνται από εικόνες
ή συμπλέγματα, που διαβάζόμενα
κατά σειράν όπως πρέπει, δίνουν
τούς ήχους που, χωρίς όρθογραφία,
άποτελούν τη ζητούμενη φράση.
Π.χ: ή λέξη Έπολαίς μπορεί νά
παρασταθί έτσι:

δηλαδή: κάτω άπό λα, (υπό λα)
ις. Ή και έτσι:

1
λα

όποτε τό ις παριστάνεται ως αριθμός
(εις). Έπίσης ή φράσις Έπολαίς
εισηλθε» μπορεί νά εικονισθί έτσι:

1
λα

1
λα

1
λα

1
λα

1
λα

1
λα

κάποτε και μέ τό έν (έντός). Π.χ:
ή φράση Έν τούτω νίκα, μπορεί
νά παρασταθί έτσι:

του του N K
του του
του του

δηλαδή: έν του (έντός κύκλου από
του) το, νί, κά. — Και μ' άλλους
χίλιους-δυό τρόπους. Έφέροντας τώρα
αυτά, και συγκρίνοντας τούς δημο-
σιευμένους Γρίφους με τις λύσεις
των (όταν δημοσιεύονται κι' αυτές)
θα μπορέσης νά καταλάβης τό μη-
χανισμό τους, ώστε και νά λύνης
και νά συνθέτης άκόμα.

Μή βιάζεσαι, Έπιπότη Αόγγην!

Πώς μπορώ νά καταλάβω, από λίγα
πρωτόλεια που μουστειλεις ως τώρα,
άν «θα γράψης μιά μέρα κάτι που
ν' αξίζη την προσοχή τού κόσμου»,
ή αν πρέπει «νά σπάσης την πένηνα
σου και νά πετάξης τά χαρτιά σου»;
Έτσι εύκολα νομίζεις πως φαίνεται
τί θα γίνη «μιά μέρα» τό παιδί; Έ-
ξακολουθήσε σύ, γράψε, στέλνε μου,
μή σε νοιάζη γι' άπορρίψεις, ούτε
για έγκρίσεις, και θάρηη καιρός που
θα καταλάβω και θα σου πώ. Τό
νέο σου κομμάτι: θά τό διαβάσω μέ
τη σειρά του. Ό Άνανίας αυτή τη
φορά δέν θάρηηση: άρχισε κιόλα
την προκαταρκτική εργασία!

Αν θυμολμαι καλά, Δώρα Άν-
θη, τη βουλγαρική αυτή παράδοση
για την πικραλίδα την άνέφερες σ'
ένα γράμμα του — τότε πού συζη-
τούσαμε για τη λέξη — ό κ. Σταχί.
Σταματώ. Όπωςδήποτε, δέν μπο-
ρούμε ν' αναδημοσιεύσουμε πράγμα
άπό άλλο περιοδικό και λυπούμαι
που έχωμες άδικα τόν κόπο νά τ' αν-
τιγράψης. Κι' εγώ έχωσα τά έχνη
της Ε. Α. Δέν είναι πιά συνδρομή-
τρια.

Διορθώνω, Ντίεε Αόγγερίη, τό
τυπογραφικό λάθος που τόσο σε πι-
κρανε: Στο κομμάτι σου, που δημο-
σιύθηκε στο 8ο φυλλάδιο, σελίς 93,
στήλη δ', στίχους 23, αντί μαζεού-
τηκε, θέλει μαζεύτηκε. (Έ, συνει-
θισμένο λάθος, γιατί πολλοί τό γ τό
γράφουν ά σ. ζ.) Για τό κομμάτι της
Ένδαλουσίας στο 5ο φυλλάδιο,
δέν έχεις καθόλου, μά καθόλου δι-
κιο. Είναι όρατότατο, πολύ καλο-
γγραμμένο — και μάλιστα στην άρ-
χή — και μόνο γι' αυτό τό άνέκρινα,
κι' όχι γιατί τάχα... με κολά-
καυς! Ό, κανένας δέν μπορεί νά πη
για κολακεία, γιατί είναι πασίγνω-
στο πιά πόσο άληθινή μ' άγαπούν
τά παιδιά μου. Είλικρινέστατα λοι-
πόν, φρεσκώτατα, αθώοτατα, έγρα-
ψε κι' ή Ένδαλουσία μιάν άνά-
μνηση, μιάν έντύπωση της παιδικής
της ήλικίας, σχετική με μένα. Ούτε
ήταν δά ή πρώτη φορά που της έ-
νέκρινα κομμάτι, γιατί πάντα γρά-
φει όρατα. Έπάρηε λόγος νά της
άπορρίψω αυτό; Δέν τό πιστεύω...

— Βεβαίότατα; για κάθε κομμάτι που
σου δημοσιεύεται ή σου άπορρίπτε-
ται, έχεις τό δικαίωμα νά στέλνης
άλλο ένα. Όστες περιμένω.

Πολύ σωστά τούς έλεες, Κοκκι-
νοσκουφίτσα! μέ 100 δραχμές
συνδρομή τό φυλλάδιό μου έρχεται
φθηνότερο κι' άπό 2 δραχμές. Έ-
λλά κι' ήσσον βέβαιη ότι θάπο-
ριφθί ως πολύ... λυριό. Τό έ-
χωσα όμως και σου τό έκρινα (πρά-
γμα χαλαρό κι' άνοήσια αυτά περι-
ο-

δικά, που δέν είναι πιά μνημο-
νιο, άλλ' άληθινές παρωδιές; Κι' ό
πύθκος θέλει νά μνημθί τόν κου-
ρέα, άλλ' άλίμονο στο κεφάλι εκεί-
νου που θα τύχη νά δοκιμάσω... Τό
άλλο που μου γράφεις, τό έξω:
Τό Υπουργείο της Παιδείας αυτά
τά περιοδικά συσταίνει στό Σχολείο.
Τό δικό μου τό άγνοεί. Κι' είναι
μεγάλη άμαρτία για τά παιδιά. Άλ-
λά τί νά κάμω; Έχω καιρό, μάφί-
νουν οί έννοιες τών παιδιών μου, νά
τρέχω στα Υπουργεία και νά παρα-
καλώ νά μου κάμουν συστατική έγ-
κύκλιο για τούς δασκάλους; — Έ,
πως πύγης στους Διαγωνισμούς; και
στο φθόγγο, τά Μαθηματικά;...
Όρατα, δέν άμφιβάλλω.

Άφού δέν γράφεις, Αίγιόκλημα,
παρά μόνο όταν αισθάνεσαι την ά-
νάγκη, όποσέτω ότι θα γράψης κα-
λά. Δέν έξω πάλι. Αυτό είναι βέ-
βαια τό πρώτο στοιχείο της έπιτυ-
χίας, άλλα χρειάζονται κι' άλλα
πολλά. Στείλε μου λοιπόν τό κομ-
μάτι σου νά σου πώ. Έχεις δικιο νά
αισθάνεσαι περηφάνεια, όταν βλέπης
τόν χιονοσκεπαστό Ταύγετο, γιατί
γεννήθηκες σ' αυτή τη γη «που την
προσταθείς ό μεγαλοπρεπής γίγας».
Μά κι' ό Εύρώτας, όποσέτω, την
ίδια περηφάνεια θα σου δίνη θά θυ-
μάσαι πως μόνο όσοι λούστηκαν
στον Εύρώτα, μπορεί νά βρίσκουν
«Ανάμεσα τόν μέλανα ζωμό» κι' ό
«μέλας ζωμός», έξέρεις, δέν είναι πα-
ρά ή τραχεία, ή δύσκολη άλλα ή
ραία ζωή της δουλειάς, τού καθή-
κοντος, της θυσίας. Τό θυμήθηκα κι'
αυτό, γιατί μου γράφεις ότι σήμερα
έχεις πολλές δουλειές. Δουλέιν, κό-
ρη μου, άνδρίζου και περηφανεύου.
Και μή μέ έξαγής και μένα, όταν
έχης καιρό.

Χαίρω που έγινες καλά, Νεραΐδα
του Γιαλού, και σ' εύχαριστώ που
μού έγραψες άμέσως. Γι' αυτό τό
ζήτημα κι' εγώ σκέφθηκα πολλές
φορές, άλλα δέν βρήκα εέγήγηση ίκα-
νοποιητική. Μά είναι τάχα άνάγκη
νά τά εξηγήσμε όλα; Τό γεγονός
είναι ότι σήμερα, στον κύκλο μας,
τά κορίτσια διατρέπουν στην πολήνη
περισσότερο άπό τάγόρια. Ή του-
λάχιστο περισσότερα. Σ' έναν άλλον
κύκλο, κι' ίσως στον ίδιο τόν δικό
μας, άβριο, μπορεί νά διατρέπουν
τάγόρια. — Και μιά παράκληση: γρά-
ψε μέ πού ζωηρό μέλαν. Είδα
κι' έπαθα νά διαβάσω τό γράμμα σου.

Πολύ όρατα που διηγείσαι, Κόρη
του Ορούλου, πώς έγινες συνδρομή-
τρια. Άλλά κι' εγώ πρέπει νά σύ-
χαριστήσω τη μαμιά σου, που μέ
τόση προθυμία, και μέ συγχρητή-
ρια μάλιστα για την έκλογή σου,
δέχτηκες νά σε φέρη στο γραφείο
μου και νά σ' εγγράψη. Και τό
μπαμπά βέβαια: άλλα έξέρεις, οί μπα-
μπάδες σ' αυτά συμπνοούν πάντα
μέ τις μαμιάδες. Έλαβα και τις
πρώτες σου λύσεις, και τώρα έλπί-
ζω νά μου γράψης συχνά.

Τώρα τό θυμολμαι πολύ καλά,
Έίς Μυροΐνη, ότι μέ είχες πα-
ρακαλέσει νά μή λάβω ύπ' όψει μου
τό κομμάτι σου ένκεινο, γιατί τόχες
μετανοήσεις: που τρέλαιες για τη
Σελίδα κι' ήσσον βέβαιη ότι θάπο-
ριφθί ως πολύ... λυριό. Τό έ-
χωσα όμως και σου τό έκρινα (πρά-
γμα χαλαρό κι' άνοήσια αυτά περι-
ο-

ναμία του). Άλλά, βλέπεις, μέ τό-
σα που λαβαίνω, είναι άδύνατο νά
θυμολμαι, ούτε έχω καιρό, τη στιγ-
μή που μου γράφουν, νά ψάχνω στο
σωρό, νά βρίσκω τό κομμάτι και νά
τό άποσύρω. Τά ίδια έπαθα και μ'
έν' άλλο της Μικρομέγαλης, που
της τό άπέριψα, ένώ ή ίδια μου
είχε γράψει ότι δέν ήταν για τη Σε-
λίδα.

Πολύ μ' εύχαρίστησε τό πρώτο
σου γράμμα, Ανσόφως της Άν-
δρου, κι' έλπίζω νά εξακολουθήσης.
Τό κατάλαβα πως είσαι Άνδριώτισ-
σα άπό τό ψευδώνυμό σου. Καλώς
έ έλθης στας Άθήνας — και βέβαια
θα γνωρισθής τότε κι' άπό κοντά
— και καλές προσόδους στο πιάνο και
στη ζωγραφική.

Χιλιάδες καλιούς μου τόμους,
Γραβιά, έδεσώ κάθε χρόνο, έπο-
μένως καμιά άνάγκη δέν βλέπω
τός όποτιδήποτε, δηλαδή νά τούς δι-
νω μέ ζηνία μου. Γιατί στην τιμή
που τούς δίνω τώρα, μόλις βγαίνουν
τά όπερόγκα έξωδω τού τυπωμάτος,
τού χαρτιού, τών εικόνων κτλ. Όλα
τά πράγματα σήμερα, βλέπεις, είναι
άκριβα. Όσάτος σ' εύχαριστώ πολύ
για τό ένδιαφέρον.

Η Έρησ Δρόσου, ένα πληχτι-
κό άπόγμα που δέν είχε τί νά κά-
νη, έστειλε στο γραφείο μου και πη-
ρικό τό νέο βιβλίο τού κ. Στενοπούλου
«Ανάμεσα τόν τρεις γυναίκες». Τό
ίδιο άπόγμα τό τελείωσε κι' οί ώ-
ρες έπάραν χωρίς νά τις καταλάβη.
Μέ δόλω μου την καρδιά — μου γρά-
φει — τό συσταίνω στα μεγαλύτερα
διαπλάστουλα. Άς τό πάρουν και
δέν θα βγούν μετανιωμένα». Μού
γράφει επίσης ότι πολύ της άρεσε
ό «Πιού-Πιού» της δ. Καρακάλλου.

Και προσθέτει: «μπορεί νά είναι ά-
νώτερος άπό τη Χιονία, άλλ' άσφα-
λώς όχι κι' άπό τόν Ρέξ τόν δικό
μου». Εξέρω κι' εγώ; Ούτε τόν Πιού-
Πιού έλαβα την τιμή νά γνωρίσω,
ούτε τόν Ρέξ μεγάλο. Άλήθεια όμως,
μικρός, τότε που τόν είχα άκόμα ή
Χιονία, ήταν ένα πολύ χαριτωμένο
γατάκι.

Νομίζω, Νάρκισσε, ότι ό κ. Φαί-
δων εέγήγηθηκε πολύ καλά: Έξα-
κολούθει νά έχη για τόν Κινημα-
τογράφο τις ιδέες που είχε: δέν μπο-
ρούς όμως νάρνηθί ένα έργο του,
παλιό, γνωστό, πατημένο στο θέα-
τρο, σε μιά έλληνική έταιρεία που
θέλησε νά τό γυρίση. Θα τού
ήταν άδύνατο νά γράψη ένα κινουό-
γιο έργο ως κινηματόδρομα. Άλλά
ένα καλιό, που πρωτοφάνηκε ως
είδηγμα και ως όραμα, δέν χάνει
τίποτα νά παρουσιασθί και ως σε-
νάριο κινηματογράφου. Πραγματι-
κάς, δημοσίευσαν την εικόνα τού
Νεώντ, τότε που δημοσιεύσα κι' ένα
μυθιστόρημά του, άλλα είχε γίνει
χωριστός λόγος για τόν συγγραφέα,
κι' ό κ. Φαίδων, άν θυμολμαι καλά,
είχε γράψει Έπιστολή. — Νά λες έ-
λεύθερα πάντα τη γνώμη σου και
μή σε μέλει. Οί καλοί φίλοι δέν πα-
ρεξηγούνται ποτέ.

Θά κρίνω μέ άυστηρότητα τό κομ-
μάτι που μου έστειλεις για τη Σε-
λίδα, Άστέρι της Μαμιάς — δέν τό
διάβασα άκόμα — όχι μόνο για ή τό
ζητείς σύ ή ίδια, άλλα και γιατί ή
δημοσίευση τού τόσο όραίου διηγή-
ματός σου, που τό έβγαλα άπό τό

προηγούμενο γράμμα σου, έχωμε βέ-
βαια τούς φίλους μας νά περιμένουν
άπό σένα πολλά. Πάσι λοιπόν, ύστερ'
άπό τις θαυμάσιες αυτές σελίδες, νά
φανής μέ κάτι μετριότερο; Τό έξω
και τό είπα: ισόδυναμο δέν μπορεί
νά είναι κάτι που γράφεται έσπότη-
δες, μέ κάτι που γράφεται αθόρό-
μητα. Πάντα όμως πρέπει νάναι κι'
αυτό όρατο: Άφες λοιπόν νά ιδού-
με... Έπιτέλους ό ίδιος άνθρω-
πος, ή ίδια πένηνα, έγραψε και τόνα
και άλλο...

Περιπλοκάς, μού φαίνεται πως,
μ' όλη τη γραμματοπλημμύρα, σου
άπάντησα και στα γράμματα έκείνα.
Όστε θάρηησης τώρα νά μου ένα-
γράψης, γιατί έπαθες κάτι σοβαρό
στην ύγεια σου; Τι είναι αυτό;
Έπρεπε νύ μού τό εέγήγησης καλύ-
τερα. Σου εύχομαι όσάτος περαστι-
κά, και θα πώ στα Διαπλάστουλα
που άλληλογραφούσας, ότι αυτές
είναι ό λόγο: που έπαφες νά τούς
γράφης.

Είσα δικαιολογημένη. Μίνι Μά-
νους, άφού είχες τότε νά ύποσής
τόσο δύσκολες έξετασεις. Έλπίζω
όμως νάναπληρώσης τώρα. Θα είδες
βέβαια την έγκριση τού ψευδώνυ-
μου σου.

Πολύ μου άρεσε τό γράμμα σου,
Θεοσαλικά Ρόδο. Κι' ό κ. Σ. εύχαρι-
στήθηκε πολύ που διάβασες πολλά
βιβλία τού άπ' τη βιβλιοθήκη τού
σχολείου σας, και μάλιστα σκοπεύεις
νά κάμης και διάλεξη πάνω σε κανέν'
άπ' αυτά. Τό ψευδώνυμό σου σου τό
άνευνώσε ή δ. Φ.

Πανελλήνιο Όνειρο, όρατα αυ-
τά που μου γράφεις για τη σχολική
έορτη τών Τριών Έπαρχών, άλλα,
βλέπεις, ή σειρά τού γράμματός σου
έφθασε κατόπιν... έορτής. Πρω-
τεύουσα της Έταλίας είναι πάντα
ή Ρώμη. Άλλω κράτους είναι ή
ζητούμενη στην Άκροεχίδα της
Ναλίζης, κι' ούτε αρχίζει άπό Νι.
Πολύ μου άρεσε και άλλο σου γράμ-
μα όπου μιλείς για τό μυθιστόρη-
μά μου.

Στήν 5' τού Γυμνασίου. Ό καθή-
γητής βλέπει στα χέρια μιάς μαθή-
τριάς τό φυλλάδιό μου και της λέγει
χαμογελώντας: «Ακόμα την παίρ-
νεις; δέν βλέπεις που λέει τών Παί-
δων;» — Άδει όμως και για έρη-
δους και για νεάνιδες! άπαντ' ά-
μέσως ή Έβυσσούλα. Δέν έχωτε
παρά νά διαβάσετε ένα όποιοδήποτε
κομμάτι, και θα ιδήτε πως κάνει
και για ένα παιδί, κάνει και για
μάς. Μιά δυναμωτική τροφή δέν μπο-
ρεί παρά νά όφελη και τούς μικρούς
και τούς μεγάλους όργανισμούς...
Και σά νά τού άρεσε ή άπάντησή
της Έβυσσούλας μου, ό καθήγη-
τής τούς τού κεφάλι τού κατα-
φωτικά χαμογελώντας...

Ρεμβή, αυτό, είδες, σου ένέκρι-
να. Τό πρώτο σου γράμμα μού άρε-
σε πολύ και πρέπει κι' εγώ νά χρω-
στά χάρη στη Σταράνη, που μου
έστειλες μιά τόσο καλή φίλη. Γρά-
φε μου.

Αυσούρητη Χαρά, σήμερα μόλις
άπαντ' ό ένα καλιό σου γράμμα
Εύχαριστώ που βρίσκεις, ότι τά πε-
ριοδικά που μέ μισούνται, δέν μου
φθάνουν ούτε ήχους. Για τό άλλο
ζήτημα — αν πρέπει δηλαδή τά παι-
διά που έργάζονται σε μιά αίθουσα,

μελετούν, γράφουν κτλ. νά διακό-
πουν και νά σπώνονται όταν μπαί-
νι ή διευθυντής ή άλλος άνώτερος
— εγώ νομίζω ότι την ώρα της έρ-
γασίας δέν είναι άνάγκη. Άρκει νά
σωπαίνουν και νά καθούνται κόσμια,
σπανά, δείχνοντας έτσι ότι αισθά-
νονται την παρουσία τού άνωτέρου.
Όπωςδήποτε, ό έσωτερικός κανονι-
σμός τού σχολείου πρέπει νά προ-
βλέπη και νά όρίξη τι γίνεται σε
τέτοια περίπτωση, για νά κάνουν
όλοι τό ίδιο. — Έλαβα και τό άλλο
μέ τά έσοπαθώματα. Εύχαριστώ πά-
ρα πολύ και χαιρετώ τις νέες μου
φίλες.

Η Φιλόσοφη εύχαριστεί τη Μά-
γισσα για τά καλά της λόγια, και
ρωτά τη Διλιάνά αν έλαβε τά Μ.
Μυστικά της, γιατί είναι δυό μήνες
τώρα και δέν είχε άπάντηση.

Όραίος Έπιστολάς μού έστει-
λαν αυτήν την έδομάδα κι' οί έξής:
Βεδουίνος, Ροδάνθη, Βασιλίσσα
της Νύκτας, Κυρά Προσύνη, Κοκ-
κιννοσκουφίτσα, (κι' άλλο), Άγγε-
λος Είσηνης, Πυθία, Θάλια, Λι-
νούλα, Σικωνία Αύρα, Ούρανός
Τόξο, Κονασιμόδος, Σαρανταπη-
χιώτισσα, Γαρδένια, Βιολέττα Ά-
κριβοδωρήτη, Σιφονέ, Έρείκη,
Βινίκιος Γεράνης Σαπουνοφου-
σκα, Ρόν Ροδίν, Μαγαμένο Δου-
λούδι, Σόνια, Ηραϊκή Φέσσα
κι' άλλοι πολλοί. Έλπίζω στο έρ-
χόμενο νά μπορέσω νά πώ σ' όλους
τουλάχιστο άπό λίγα λόγια...

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Άπορρίπτονται: «Ό βουδός»
τού Ίουλίου Καίσαρος. Τό γράφι-
μό του στρωτό όπως πάντα. Άλ-
λά υπερβολικές και άπίθανες οί σκη-
νές του. Έννοώ δηλ. ότι είναι τό
ύφος του τέτοιο, ώστε νά τις κάνη
άπίθανες. — «Η χωρική και ό δάσκα-
λος» τού Κορδαλά. Δέ βρίσκω
καμιά νοστιμάδα σ' αυτό τό άνέκ-
δοτο, ούτε ένδιαφέρον για τη Σελί-
δα μας. — «Συγχώρηση» τού Άρη.
Ίδέα πολύ καλή, γράφημο δόκιμο.

Μά ή ύπόθεση είναι έτσι διαλεγμέ-
νη, ώστε για άλλη ή όλόκληρη στο
φως, χρειάζεται ανάπτυξη πολύ με-
γαλύτερη, και νά γίνη ένα σχετικώς
μεγάλο διήγημα. Δυστυχώς όμως τέ-
τοια δέν χωρεί ή Σελίδα μας. —
«Τό καλύτερο όδρο» της Έθώμης.
Δέν τό λείπει ή τ

συναρτησία. Όσο για δημοσίευσή, δέν κάνω λόγο, γιατί είναι πάρα πολύ μεγάλο (πολύ κανονισμός!) κι' άλλωστε και κάπως παράκαιρα. — «Φτωχή υπαρκτός» του 'Αθώο Διαβολάκι. Γλωσσικές ανωμαλίες εδώ κι' εκεί. Το ύφος δέν είναι λογοτεχνικό, χρειάζεται κάποια άσκηση ακόμη. — Θά εξακολουθήσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δέν εγκρίνεται, ούτι ανανεώνεται, αν δέν συνοδεύεται από τέ δικαιώμα, δρ. 10. — Τα εγκρινόμενα ή δ ανανεούμενα ισχύουν ως την 30 Νοεμβρίου 1931. Όσα συνοδεύονται από Α. άνήκουν σε άγρία και δσα από Κ, σε κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Σεμίρα-μυς, κ. (ΚΚ). Έλπιδοπλεχτή Πορφύρα, ά. (ΙΧ). Σκιά του Παρνασού, ά. (ΑΠ). 'Αρμονία, κ. (ΕΘ). Ρόδια Ροδίνη, κ. (ΑΜ). Σγουρόμαλλο 'Αγόρι, ά. (ΓΖ). Πιπεράκι, κ. (ΣΚ). Φοίβη, κ. (+; +). Βενετσιάνικη Νύχτα, κ. (. .). Μάρβερο, κ. (. .).

'Ανανεώσεις Ψευδωνύμων: Νύχτης 'Αδάμας, ά. Πίκιαν, ά. Ρόη Ροδίνη, κ. Ναδία, κ. Αίματοβαμμένη Δόξα, ά. Μυρέττα, κ.

'Η Διάπλασις άσπάζεται τους φίλης της: **Παντέρημον** (χαίρω πού με ξαναθυμήθηκες σύμφωνοι για δλα') **Δελουδά** (για τό ξεσπάθμα σ' ευχαρίστησα) περίεργο να μή λάβω τρία γράμματα σου κατά σειρά!) **'Οδυσσέα** (μπορείς να χες δικιο' αλλά γνώμη δέν μπορώ ναχω γιατί δέν παρακολούθησα την υπόθεση σ' όλες της τις λεπτομέρειες) ούτε δ κ. Φαίδων, πού έγραψε την 'Επιστολή έδειξη στηριζόμενος σ' ένα μόνο αναμφισβήτητο γεγονός: ότι λίγο έλειψε να ένοχοποιηθ' ένας άθώος!) **Κύνιον του 'Ιονίου** (εύχομαι να έγινες καλά: είδες ότι αυτό τό ψευδώνυμο σου δέν κρινται) **Χρυσόμαλλον Πειρατήν** (δέχομαι) αλλά θά στείλεις πρώτα τό ένα, και άμα ιδής τί θαπογίνη, θά στείλεις και τάλλο· μπορείς να τό γράψης αυτό σέ μιά Μ. 'Αγγελία!) **'Ανθισμένην 'Αμυγδαλιάν** (έχεις δικιο' γράψε μου μόνο όταν μπορείς ευχαριστώ για τά καλά λόγια!) **'Ανθισμένην 'Ανταριάν** (εύχαριστώ για δλα' από τά ψευδώνυμα πού επρότεινες, σου δέν κρινται, είδες, τό πρώτο) **Δούλαν Μ. Οϊκονομίδου** (έξτετέλεσα τίς παραγγελίες σου και περιμένω τώρα να μου ξαναγράψης) **Τριανταφυλλένιο Δάκρυ** (μά κι' δ κ. Ε. ευχαριστήθηκε πολύ από τη γνωριμία σου και σ' ευχαριστεί γι' αυτά πού γράφεις) κι' ή Χιονία έπίσης για την υπεράσπισή σου...!) **'Ανθισμένην Κήπον** (εύχαριστώ πολύ ή δπόνηση είναι τυπική για όλους) **'Ιζόλδη** (ώραιότατο τό γράμμα σου, αλλά... πάλωσε ως που, μ' αυτή τη γραμματοπλημμύρα, ναρθή ή σειρά του ναπαντήσω στείλε μου τώρα κανέν' άλλο!) **Αίκατερίνην Λαγού** (τό διάβησα· ευχαριστώ για τά καλά λόγια) αλλά όταν μου ξαναγράψης, πάρε πιό μαύρο μελάνι) **Πληγωμένον Χρυσαστόν, Πηλέα, Ι. Ν. Λιβανόν, Ρεγγάνη Μπενετάτου κτλ.**

Είς όσας έπιστολάς έλαβα μετά την 15 Φεβρουαρίου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ του νέου 253ου Διαγωνισμού Δόσεων. Οι λύσεις του φυλλαδίου τούτου είναι δε ιταί μέχρι της 21 'Απριλίου.

141. Δεξιόγραφος

Πρόθεση και σύμφωνο,
Τούτα μόνο φτάνουν
Πόλη εις μεγαλόνησο
Στή στιγμή να κάνουν.
'Αταλάντη

142. Στοιχειογραφος

Για να μ' εύρης, στο Αίγαίο
Ζήτησε φιορί-φιορί
Κι' ένα γράμμα σάν μου βγάλης,
Με χτυπάς με τό σφυρί.
Διαβατάρικο Πουλί

143. Μεταγραμματισμός

Τυράννου περιφρημού
Τό πρώτο του άλλάτζω
Κι' έν' άλλον, σκληρότατο,
Με φρίκη κοιτάζω.
Λέεγκριν

144. Δημιώδες Αίνυγμα

'Εξω είναι γυαλιστερό,
'Από μέσα μαλλιαρό,
Κι' από μέσα άπ' τό μαλλί,
'Εχει μια μπουκιά καλή.
Κοκκινόπετρα

145. Μαϊάνδρος

* * * * *

Νάντικατασταθούν οι άστερι-
σκοι διά γραμμάτων ώστε να να-
γινώσκονται κατά σειράν: Υϊός
του Νώε, άνθος του άγρου, προ-
φήτης, έπίσκοπος, όρος της Κρή-
της, θεά, βασιλεύς των 'Εβραίων,
πενθερός Πατριάρχου της Γρα-
φής, αρχαία έσοτή, σύνδεσμος,
στοιχείον, θεά, βασίλισσα όμηρι-
κή, προφήτης, άλλος υϊός του
Νώε.

Χρυσάλλης

146. Κρυπτογραφικόν

12324564 = 'Αρχ. Ξωγράφος
24464 = Πόλις νήσου
32 = Θεός
412364 = 'Ιχθύς
564 = Νήσος
64564 = 'Επίθετον

Χαραυγή

147. 'Αριθμητική διά Λέξων

Πόλις της Εύβοιας—έξόρτημα
πλοίου= Κάτοικος αρχαίας χώ-
ρας + (νήσος του Αιγαίου—ά-
ντονυμία) σύμφωνον + (πηγών—
ίχθύς) Ποταμός.

'Αθροισμα υπολοίπων: 'Αρ-
χαία περίφημος πόλις.

('Η όδογραφία δέν τηρείται παντού)

Περιπλοκάς

148. Ποικίλη 'Ακροστιχίς

Τό πρώτον γράμμα της πρώ-
της των κάτωθι ζητουμένων λέ-
ξεων, τό δεύτερον της δευτέρας,
τό τρίτον της τρίτης και ούτω
καθεξής, άποτελούν όμηρικόν βα-
σιλέα:

1, Μονάς μήκους: 2, Ατοκρά-
τωρ της Ρώμης: 3, 'Αριθμός: 4,
Προφήτης: 5, 'Αμαζών: 6, Νή-
σος του Αιγαίου: 7, 'Αρχαίος ί-
στορικός: 8, 'Αλλος όμηρικός βα-
σιλεύς.

Λευκάτας

149. Φωνηεντόλιπον

νγκ - κ - θ - π - ντ

Νταϊζή

150. Γρίφος

ήλθεν ήλθεν :: Πόρρον τ' ούς
ήλθεν ήλθεν :: Πυρετόν τ' Πόρον
ήλθεν ήλθεν :: Άνδαλουσία

Διά τους Γαλλομαθεΐς

151. Enigme

D'abord un tron,
Ensuite tron, tron,
Enfin tron, tron, tron.
Maintenant comptez:
Vous aurez un fruit.

'Αθηναία

152. Sans Consonnes

ei - a - ei - * - oieau - al - o - i
'Ηλιόλουτη

ΑΥΣΕΙΣ

των Πνευμ. 'Ασκήσ. του φύλ. 49

696. Πήλιον (πύ, Λυών). —
697. Μιλάνον (μύ, λά, ποη). —
698. Πετεινός - φρετινός. — 699.
Δωρον - ρόδον. — 700. Παγωτό
(ΠΑΓΩ ΤΟ...) — 701.

Α Α Α 702-706. Διά του ΚΑ:
Ι Δ Ρ κλάσμα, κλείς, κλώ-
Ω Ε Η θω, κλαίων, κλωστός.
ΝΑΞΟΣ 707. ΘΝ-ΣΒ=ΘΕΟΝ

Α ΣΕΒΟΥ (Θεμιστο-
Ν. κλής, όΝος, ΘηΣεύς,
Δ Κέρβερος). — 708. Μη-
Ρ δένα πρό του τέλους
Ο μακάριζε. — 709. Ού-
Σ δέν άσκοπον έν τη φύ-
σει. (ουδ έν ας, κοπον έν τι, φ
εις ι.) — 710. La cerise. — 711.
L'union fait la force.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

/ ΛΑ' - 179

Ψηφίστε τή ΧΑΡΑΓΗ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

/ ΛΑ' - 180

ΠΡΟΙΟΧΗ. 'Αν θέλετε βραβείο έκλο-
γως πρέπει να ψηφίσετε τό υπέ-
ροχο, θριαμβευτικό ψευδών. ΑΡΝΣ

/ ΛΑ' - 181

Επιθυμώμεν να έλληγογραφήσουμε με
όλους-ες. Ιδιαίτερος με Ι όρδον δε-
σμο, Πίκιαν, Μ. 'Ελλάδα. 'Ανταλλάσσο-
με, Μ. Μυστικά. Δ σίς: Sira Selvi 117,
Beyoglu, Istanbul Turquie.

Οι στέλλοντες: Πικ-Νικ, Θέμις, Σο-
ρέλα Δόσια, Φίλ.

/ ΛΑ' - 182

ΠΕΤΡΟ ΡΙΟΝΣΑΙ, ΡΟΔΗ ΟΥΡΑΝΗ, ΔΟΝ ΖΟΥ-
ΑΝ, ΝΤΙΝΟ ΑΥΓΕΡΙΤΗ, Στήν μονότονη
και λυσιμνή μου ζωή, κάποια γλυκόφρενη
χαράς άχτίδα, ή φίλια σας. Να την προ-
σμένω τάχα:

ΡΟΗ ΡΟΔΙΝΗ

/ ΛΑ' - 183

ΤΡΕΜΟ ΦΟΙΤΗΤΑΚΙ, ή έμαθες πόσο πολύ
πρέπει κανείς να πιστεύη σε λόγια και
πόσο γρήγορα μπορεί να ξεγν. ΒΡΑ-Ι-ΛΑ
μου, δηλ σου τη σωφροσύνη για τί σιω-
πή μου: δέν ανταλλάσσω, καλή μου, Μ.
Μυστικά: αν θέλεις κάποτε: ΑΡΧΙΣΤΑΓΗΡΟΥΡ-
ΓΕ τό γράμμα μου, άχίτητο στο ταχυδρο-
μείο, ζαχαγύρισε σε μένα: τί σου συμβά-
νει.

ΡΟΗ ΡΟΔΙΝΗ

/ ΛΑ' - 184

Αντιοχούδου, γιατί δέν άπαντας:
'Ανταλλάσσω κάρτες με κορίτσια.
Δ σίς: Μάρθα Σακή, 'Ερμού Βόλος.

ΙΣΤΑΝΘ ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

/ ΛΑ' - 185

Καλήμέρα. Βάσιγ'ατων' πώς έχετε σπί-
τι: καλά: ή μαμά: ή μπαμπάς,
ή γάτα... δ σκύλος: Δόν Ζουάν

/ ΛΑ' - 186

Ρωτομπαίνοντας στον Διαπλασκόμο
χαιρετώ όλους-ες, ιδιαίτερος την Κα-
ρυάτση.

Ιρελλός Βιελλίτης

/ ΛΑ' - 187

Η Αίματοβαμμένη Δόξα ευχαριστεί
όλους εκείνους πού την υποστηρίζουν
στο Δημ οφίσισμα.

/ ΛΑ' - 188

ΕΥΘΥΜΗ ΠΑΡΕΑ. 'Ιδρύθηκε στην
'Αθήνα με κύριο σκοπό τό ξεσπάθμα.
Τριμελής 'Επιτροπή από τους Γριαντα-
φυλλένιο Δάκρυ, Μικρομέγαλη, Δι-
κηγορίνα, ανέλαβε τί διεύθυνση του Συλ-
λόγου. Γραμματέας: Νταϊζή

/ ΛΑ' - 189

Ο Δόν Ζουάν άναρρώσας ξαναμπαίνει
στην κίνησι...

/ ΛΑ' - 190

Τους συλλυπηθέντας ευχαριστώ θερμά,
Κύνειον 'Ασκη και Γριανταφυλ-
λένιο Δάκρυ ιδιαίτερος. Δικηγορίνα

/ ΛΑ' - 191

Φέτος φαντάζει στο λουλουδόπαρτο
Διαπλασικό Σαλονάκι και τό:
Πανελλήνιο 'Ονειρο

/ ΛΑ' - 192

Διαπλασούλα! Σύμβολον της αγάπης,
Κύνειον 'Ασκη και Γριανταφυλ-
λένιο Δάκρυ, Ρεσάντ, Λέρισα.

/ ΛΑ' - 193

Πανελλήνιο 'Ονειρο

/ ΛΑ' - 194

Σ' έ 'Αθηναϊκή έφημερίδα διάβασα: 'Α-
πολίσθησαν κατά την διάρκεια του
'Παιδικού Χορού των 'Απόκρυφών τά παι-
δάκια Γερδίας Δεσμός... και 'Εδουάρ-
δος Λώ... 'Αληθεύει τάχα:

Δόν Ζουάν

/ ΛΑ' - 195

Ρωτομπαίνοντας στην κίνησι της Δια-
πλάσεως χαιρετώ φίλικά όλους και ό-
λους και ιδιαίτερος την Βίλμα Μπάνκι.
Δαφνοστεφανωμένη

/ ΛΑ' - 196

Τό Γραπουλέχαρτο προκηρύσσει δια-
γωνισμό Μ. Μυστικών και Κινημα-
τογραφικών 'Αστέρων συμμετοχή διδραχ-
μος, προθεσμία δίμηνος: βραβεία ώρι-
σμένως, υποστηρίζει υποστηρίζοντας, Κι-
κή Ντίνο, Μιχαήλ Βόδα 190, 'Αθήνα.

/ ΛΑ' - 197

Ακριαϊκό 'Αγκυράκι! Ζωή... είνα
τούτη: Ουφ! 'Όλο Πανά... και Γιού-
λ(ι)α... δέν βαριέσαι:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΟΝΕΙΡΟ

/ ΛΑ' - 198

Η παλιά 'Αφελής Κυριοπούλα, πού
κατεβαίνει φέτος στο σαλόνι της Διά-
πλάσεως με τό ψευδώνυμο Βενετσιάνικη
Νύχτα, παρακαλεί τά μεγάλα Διαπλασ-
ούλα ες για ένα γράμμα ή μια καρτούλα
στη Δίση: Ντίσαν Παρισινού, 'Ιαχ. Κι6.
201, Λευκωσίαν (Κύπρος).

ΒΕΝΕΤΣΙΑΝΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Της Α' Περιόδου (1879 - 1893)
άπό τους έκδοθέντας 24 τόμους
υπάρχουν ακόμη μόνον οι έξης
τρείς: 7ος, 14ος, και 18ος. 'Ε-
καστος τόμος δρχ. 25, ταχυ-
δρομικώς δέ άποστελλόμενος δρχ.
28,50 διά τό 'Εσωτερικόν και
δρχ. 35 διά τό 'Εξωτερικόν.

Της Β' Περιόδου (1894 - 1930),
υπάρχουν όλοι οι έκδοθέντες τό-
μοι, 37 έν όλω. 'Εκ τούτων, οι
μην Τόμοι των έτών 1894 - 1928
τιμώνται έκαστος άρραφος δρχ.
80 και ραμμένοι δρχ. 85. Οι δέ
Τόμοι του 1929 και 1930 τι-
μώνται έκαστος άρραφος δρχ. 110
και ραμμένοι δρχ. 115.

Ταχυδρομικά τέλη έκαστου
τόμου προσθετέα εις τάς άνω
τιμάς: Διά τό 'Εσωτερικόν δρχ.
5 ό άρραφος και δρχ. 15 ό ραμ-
μένος, διά δέ τό 'Εξωτερικόν
δρχ. 23 είτε άρραφος είτε ραμ-
μένος.
